

30475

(ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును)

VOL. 6.

దెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 9 వ తేది బుధవారము

NO. 7.

నంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర శ్రేణి మాస శుద్ధ దశమి గం.

సంచిక ౭

అమృతం జనము

అన్ని నొప్పులకు పరమావధము

వెల స్వల్పము
తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండున
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
సువాసన గలది.

గుణ వాధికము
పంచభావను
చూచి కొనిన
మోన ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల రా అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతం జనము డిపో,

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, శ్రీధర రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

100 మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసనకలిగిన 125

(రిజిస్టరు)
కాబడినది

ఆటో డిల్ బహార్

(రిజిస్టరు)
కాబడినది

ఇట్టి కాలపురుషి కనుపడునది. సాటిలేని మనోహరముగు సువాసనగలది.
ఆల్కాహాలుగాని, సారాయుగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము
చేయబడిన కేరళ పుష్పసారము.

శీతువాలవై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్య
మగు సువాసన నిష్పలమవును.

ఈ క్రింది సీసాల పరిమాణములో నుండును.

(చిన్న వైజు ఆర (డ్రాం)	సీసా 1-3 రు 0-8-0
చిన్నవైజు 1 (డ్రాం	" " 0-12-0
కేరళవైజు 2 "	" " 1-4-0
వెద్దవైజు 4 "	శేక క్లీ బెస్సు " 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0-6-0, 3 బుడ్డకు 0-14-0 ప్రత్యేకము
వెల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిసాపులలోను దొరుకును. దీనికి
అనేకమగు నకలు సింట్లు కలవు. కావున తాము కొనుగత్తును సీసావైజు
ను, కాబట్టెన ఆటో డిల్ బహార్ రను పేరును పరిశీలింపుము. ఈ ఆటో
డిల్ బహార్ యొక్క గలతలును పరిశీలనచేయగోరువా రీ దిగువవాటికి
ప్రాసినచో అవాకితపు గల సువాసనకార్థ ఉచితముగ పంపుయ్యె.

సామయేబంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ ఆండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి.
మదరాసు యేబంట్లు:— మెహతాపురుషోత్తంమూర్తి, చై నాబజార్ రోడ్, మదరాసు.

శ్రీకృష్ణ భారతము

1511

కవిరాజు కీర్తనాద కృష్ణమూర్తి కాశ్మీరీ గారిచే మూలా
సారముగా సులభ శైలిని రచింపబడినది. ఇందు కన్నయాడుల
భారతమున లేని కథ లెన్నో కలవు.

1 వ సంపుటము (ఆదిసభాభాగములు)	వెల ౫ 8-0-0
2 వ సంపుటము (ఆరణ్యభాగము)	8 0-0
3 వ సంపుటము (విరాటోద్యోగములు)	8-0-0

పోస్టిజీ కొనుగారే భరింపగలెను. వైపు ప్రకములు రా
యల్ వైజు గ్లేజు కాగితము కాలికో వైడు. కలయువాడు:
శ్రీ సెట్టి, కలాశరీ ప్రిన్సు, రాజమండ్రి అని వ్రాయవలెను.

మలగు చందనము

(1251) మెగ్గోగముగ మకారము.
మందు పుల్కరితమగుచు ఎక్కువ
లెలుకును. శత్రువులు లేను. పిచికారీ
యన్ను కడవకెన్నల కనితము. దుష్ట
వైస ములయనంపము ఎటువ
లెలుకు. శత్రు ఆకు మును విధముల
మెగ్గోగమును మున్నును. డబ్బీ 1-కి 2-0-0
గంధర్వపార్వతి, రాజమండ్రి.

Mr. G. W. M. Reynold's Novels Other Big Type Editions.

GRACE DARLING or	Rs. A.
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5- Partridge 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0 Wagner 3 vols.	1 12
Seamstress in 2 vols. Re 1. Margaret 4 vols.	3 0
Necromancer 3 vols. 2-4 0. Agnes 9 vols.	6 0
Old London, 3 vols. 2-4-0. Mary Stuart 2 vols.	1 4
Pope Joan 3 vols. 1-12-0. Coral Island 4 vols.	3 0
Kenneth 4 vols. Re 3. Soldier's Wife 2 vols.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Dacheau, in 4 vols.	3 0
Bronze Statue 4 vols.	2 0
Canterbury House in 3 vols.	2 4
Ross Lambert, 4 vols.	3 0
The Assassins of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteries of London 13 vols.	7 0
Mysteries Court of London 17 vols.	12 0
Emress Eugene's Boudoir 3 vols.	2 4
Mary Middleton 2 vols.	1 8
Rose House Plot 4 vols.	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	2 4
Love of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 10
Master Timothy's Book Case 3 vols.	1 12
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

(Postage etc. Extra for all Books)
The SUPERIOR WATER CO.,
536 Post Box 167 (A) Madras. E.

ఉచితము! రు. 3000. ఉచితము!

వివరముల కొరకు వారికి తెలుసుబడును.
ఏజెంట్లుకు మంచి కమిషనులు గుర్తించును.
అడ్రెసు:— ఇ. ఎం. కేర్ల ఆండు కంపెనీ,
1527 పోస్టు కాశేలంక, నోవాబరీ జిల్లా.

గం విజంట్లు కావలెను.

యా గుర ప్రచురించిన కంపెనీలో పకలుచేయు
టకు రూ. 30 మొదలు రూ. 50 లీతములో అన్ని జిల్లాలు
లోను యేజెంట్లు కావలయును. అక్కి బిల్డ్రోట్టి, 12-4-1919
లోపు దరఖాస్తు పంపుకొనవలయును. (1558)
కర్నూట్, S. P. B. Co. Ltd. రాయపురం, మదరాసు.

మదనకామేశ్వరి లేహ్యము

ఇది మేహదా, విక్రాం, కుష్మనందము, అతిమూలమున
చాకిరి, మిక్కిలి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, యౌవన శుభమును,
సంతాప్తాప్తినికలిగించు వర్తననాదము. 2 డబ్బీలు చాలును.
20 తులముల డబ్బీలు 1. వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
పి. కి. వి. ఆండుకో, పొందూరు, గుంటూరు జిల్లా.

వికోరియా ఆనుపత్రి, కాకినాడ.

అంతరీక్షమును బహువిధపుణకగా
బాగుచేయునను. ఎన్ని సంవత్సర
మలనందీ గ్రుడ్డితనముచే బాధ పడి
నను, తిరిగి దృష్టిని (చూపు) పొంద

గలరు. కంటిలో పువ్వులు, ఎరుపులు, కురుపులు, దరదలు
వగైరా సమస్త క్షేత్రరొగములు మురుగునగును. కడు వీడల
వచితము.

వి. గోపాలకృష్ణయ్య, యం. డి. సర్జను.

మోహని జైలము:— శ్రీ పురుషులు వాడు

టకు యోగ్యమైనది. మదడుకు చలువ చేయును.
వెండ్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు
జేరును. సువాసనగలిగి యుండును. 0. పియబడి
అమృతం జనము డిపో, 6 తంబుకెట్టి వీధి

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల

పాలకఁగఁగు కార్యదర్శి యగు భో. పట్టాభిసేతారావు
యొక్క నామ కిట్లు వ్రాయుచున్నాఁడు:—

ఈ కళాశాలనుగూర్చి, పురాణం మూర్తిశాస్త్రీగారు వ్రాసిన బౌద్ధమత మిహాశయలలో నడవనరమైన ఆపోహలను నిర్మలమయ్యవలెనని నీ సమాధానమును వ్రాయవలసి వచ్చింది. ఈ శాస్త్రీగారు ముఖ్యవాదులు. వారు కళా శాలయొక్క పరిపాలనగూర్చి కార్యదర్శియైన నన్ను గాని, కళాశాలాధ్యక్షులైన కోశర్తి హనుమంతరావుగారిని కాని, ఇతర పాలకసంఘ సభ్యులను గాని కలిసికొని, తమ సంజేహ ములను, సంహారము చేసిపుచ్చిపిచ్చుట, అప్పటికిని తమకు నవంత్పత్తి యుండియోరల, ప్రతికూల కేక్కిన బాగుండెడిది. వారు నిజము: కళాశాలాక్షేమమునే గోరయిందైనయెడల, నిజానిజములను గుఱగొనకయు ఆధారహీనమైన సంశయము లను గల్గించుకొని, ఏదెంతకడక ప్రపంచమునకు నాట సాహ సించెను. “నీవు నీవు నీవు మూలము? నీకిది సమాధానము అవును గాని, కాదగును, ఒకమాటలో జెప్పవలసి” ఒక న్యాయాధిపతి ఒకరి పర్యవేక్షించెను. ఎప్పుడును తల్లిని గొట్టి నివాడించుట ఎట్లు ప్రత్యేక మిశ్రమగలదు? అవునని చెప్పి నను, కాదనెను, నేననుకొనిరించినట్లే యుండును. మూర్తి శాస్త్రీగారి ప్రశ్నలకాదే ఎట్టిదే. “దక్షిణపుగేటును ఎన్ని మారులు నడవగొట్టి తిరిగిజిల్లివారు” అని ప్రశ్నించెరి. దక్షిణ మున గేటేలేనట్లును నీర ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పకెట్లు? నీడిగిన ప్రశ్నలకన్న అంతయు కష్టంకష్టము గలదు. నీరు కళా శాలపై ఏదైన నోహానోహము, చేయదలచినయెడల సరా సరిగ బ్రక్కించిన వ్యాయముగ నుండెడిది. అట్లుకాక, కష్టంకష్ట మునోహాదిన పర్యవేక్షించుటకు వారుకొని రావునపుడు పురు నులక్షణము కాదు. మేము నిరుత్తరలమై యుండినయెడల, ఈ గాగ్రమధులు కానివారికి కొన్ని ఆపోహలు కలుగవచ్చు నను తలంపుతో నీక్రింది సమాధానముల నిచ్చుచున్నాను. కా శ్రీగారి వ్యాసములో రెండుభాగములు గలవు. మొదటి భాగమున కళాశాల కలికాలంలో గొన్ని సంస్కరణము లను మూలముగా గొన్ని సంహారము నొసగిరి. రెండవ భాగ ములో, సరిపాలనలో గొన్ని అపూర్వమైన లోపములను నని నూచియుటకై కొన్ని ప్రశ్నలను వేసియుండిరి. ముందర ఆ ప్రశ్నలకు బ్రతికూల మిచ్చెదను. తదనంత రము వారిసంహారము పుచ్చుచెదను. నీసికినుండు కొందఱు కొంత వ్యాసంపజేయుచున్న దుర్వాదుకలను గూర్చి చెప్ప వలసి యున్నది.

కళాశాలనుగూర్చి దుర్వాదుకల యిటున్నవని తెలియు. ను. నీర్మలమిహాశయమున ప్రయత్నించినయెడల అసత్యము వినిన బయటకు లాగి ఆకడము లని రుజువు చేయటకే ప్రయ త్నించినది. ఏదిగి వెంకయ్యగారు కొన్ని వద్దులను మేము జనుకట్టుకుంటేమని అపవాదమును వ్యాపింపజేసినట్లు తెలిసినది. ఈ విషయమై ఆయనకు ఆర్డోయరుండి గాలోకలిసి మట్లా డయిన కోటయందేని. ఇదియంత మట్లాడడయ్యె. ఇటీవల వైక నే నేనాడున అనుకుంటేనో తనకు తెలియును అనియు, మేము విన్నంత మాదాశుకు తెలియును తెలియును చెప్పును మాటలకు ఏదోచేటయెను, కావుననే గంభీర చేస్తారనియు బహుశ: అవధులు అవధులలో ఉండి ఉండకపోవచ్చుననియు, తానుమాత్రము చితా మాడలేదనియు, చితా (Cash book ఆంటూ ఒకటుంటుందని తనకు తెలియదనియు, తాను ఆరోపిం పబూనిన దోషములను నాకు తెలువమని నేను అడిగినయెడల తానంతయులకును బట్టుబడదనియు, తనకునుపులను అంతయుం దుగ వాదననియు, నున్నగుమాటలు చెప్పి, తన బాధ్యతను తప్పించుకొనెను. ఇప్పుడైనను, ఈయన ఎవరితో ఏమాటలు చెప్పికో ఆపరికారము తానుసాక్ష్యము చెప్పెదమని ఎవరైన ముందుకు వచ్చేయెడల, వెంకయ్యగారిని పోసికొట్టు చేయు టకు సిద్ధముగానున్నాను. చాటుకడకమాట, ఎదుట నొకమా ట చెప్పు సందర్భములలో ఇంతకన్న ఎవరు ఏమి చేయగలగో తెలియకున్నది. కాశ్రీగారి మొదటిప్రశ్న, ఉపాధ్యాయులు కొంతకాలము కళాశాలలో బసచేసి రాజీనామా వచ్చిపోవు టకు కళాశాలాధ్యక్షులైన హనుమంతరావుగారి వాద్యులను నేరమును ఆరోపించుచున్నది. ఈయనపాధ్యాయులు ఉద్యో గములను విసర్జించిన సందర్భములను జెప్పెదను. దానినిబట్టి హనుమంతరావుగారికిని ఆరాజీనామాలును ఎంతవఱకు సం బంధముగలదో, నేను జెప్పక నే పాఠమును స్పష్టముగ తెలిసి పొగక, న్న.

కల్పి చేయగారు:—నీరు కళాశాలలో మూడుసంవత్స రములు పనిచేసిరి. నీచేతము నెల 1 కి రు 50 లు. నీరకకా య్య యొక నాడు ఒక రాజీనామాను దాఖలుచేసిరి. అందులో ఎల్. టి చదువుకొనుటకు బోయెదమను కారణమును తప్ప, ఏయెంతకారణమును ఉదాహరింపలేదు. ఒక సంవత్సరము నెలపురు బుచ్చుకొనవచ్చునని సలహాయచ్చినను, కల్ల కాదనిరి. తరువాత వారు ఎల్. టి చదువుకొనుటకు బోక, నీకిం(రా బాదులని నుచులూకాతేజీగో ఉపాధ్యాయత్వమును సంపాదించుకొనిరి. తరువాత దానికీగూడ రాజీనామానిచ్చి, క్లిడవపనికి తయారగుచుండిరి. నీరు కళాశాలలో నుండ గా నాడుమంతరావుగారికిని నీరికిని ఎట్టిత గాదుదాను జరిగియుం డలేదు.

ఉప్రపాంధ్యంపిళ్ళగారు:—నీరు కళాశాలలో ఇంప నీరు ఉద్యోగముచేసిరి. నీరు మొదట నెల 1 కి రు 60 లు పుచ్చుకొని తరువాత మూడేండ్లు రు 100 ల జీతము పుచ్చు కొనిరి. ఇంతజీతము పుచ్చుట కళాశాలకు కత్తిలేదని చెప్పగా వారె వాగ్యముతో తిరిగి రు 60 లకు అంగీకరించి ఇంకను మూడేండ్లు పనిచేసిరి. ఇంతలో ఏలూరు జ్యూట్ మిల్లులో రు 100 వదనకి దృష్టాన్తుచెట్టిరి. నీరు పల్ని చేయగారితె, యా వల్లన కలిగినందుకును బ్రతిజ్ఞ బూనినవారుకారు. కా పున ఎక్కువ జీతము నవేషించిన పిళ్ళగారిని ఏలూరుమిల్లు వారికి కిచ్చారను ఉత్తరముపొంద నచ్చితిని. వారు ఏలూరు మిల్లులో నుండియున్నను, తరుమగ బందరువచ్చి, కళాశాలపై తమకుగల యభిమానమును వాపుచునే యుండిరి.

సత్యారావుగారు:—నీరు ఆయనసములకు పోలేమ నమీద, రు 75 ల జీతముతో ఇంజనీరుగ నియమింపబడిరి. వేసవి నెలవులలో వర్షుపావుకు గట్టివేయక పనిచేయుట యాచారముని చెప్పినను, సత్యారావుగారు నెలపుపుచ్చుకొన కనే, గ్రామాంతరముపోయి, నెలవులయిన పిమ్మట తిరిగి వచ్చిరి. పాలక సంఘమువారు కళాశాలలో మీటింగు చేయు చు, అప్పుట 50 గజముల దూరములోనున్న సత్యారావుగారి యొద్ద పంజాయిపి పుచ్చుకొనుటకు గలుగుచుండిరి. కాని వారు రాలేదు. ఉత్తరవులకు క్యురీకేకముగ ప్రవర్తించుట, సమా ధాన చుడిగినను జెప్పకపోవుట, అసలు ఇంజనీరుగ పనిలో ఆసక్తుత—ఈ మూడు కారణములచేతను, పాలక సంఘము వారు నీర యుద్యోగమును నిలిపివేసిరి.

నెల్లెంటి నరసింహాచార్యులుగారు:—నీరు గొప్ప సం స్కృతపండితులు, వైష్ణవభక్తులు, కృష్ణులు, నీరు కళాశాల లో కొంతకాలము పనిచేసిన పిమ్మట, అతిమాత్రవ్యాధిచే నీ డిరులై కళాశాలకు సరియైన వేళకు రావాలక పోవుచుండిరి. వీధిలో మాటమాడిగ తనరైన నెరురైనవో, తిరిగి ఇంటికిపో యి స్నానముచేసివచ్చెడివారు. ఈ కారణములచే తనవేళకు వచ్చి తమ విధిక్యములను సరిగ నిర్వహింప లేకపోయిరి. నీరు నెలవులలో యాత్రలకుబోయి, నెలవులైన పిమ్మట 1½ మాసములకు వచ్చిరి. ఈ కాలమునకు వారు నెలపు పుచ్చు కొనలేదు. ఒక యాత్తరయునును వ్రాసులేదు. అయినను నెట్లెను గారణముచే నీలోపములను పాలక సంఘమువారు వాటింపలేదు. తరువాత వారి వ్యాధి యెక్కువై నీరసముగ బడిరి. అప్పుడు పాలక సంఘమువారి యనుమతితో వారు పని చదవలేకొని స్వగ్రామమునకు బోయిరి. కాని స్వస్థకాల ములోనే వారు స్వర్గస్థులైరి.

జేకురుపాటి పండితులు:—ఆచార్యులుగారి అంతర యము నీరు ఒకమాసమునకే తాత్కాలికముగ నియమింపబడిరి. ఆమాసము ఆగుటతోడనే వారు వెళ్లిపోయిరి. నీరు భాయ యుగ గాన, ప్రాచీనముగ గాని నియమింపబడిన వారు కాదు.

పింగళి కృష్ణారావుగారు:—నీరు సత్యారావుగారున్న పురును పిమ్మట ఇంజనీరుగ నున్నారు. మహాకత్తిరంతులు, పరీక్షలు వ్యాసుకాదు. కాని వారికత్తిని గుర్రెటిగి నాని సంపాదించగలిగితిని. ఈయన ఇంజనీరుగ విద్యార్థులకు సాక్షియందు తాతా కంపెనీవారికిని సంబంధముగలిగి ఏటేట మనపిల్ల లిచ్చుట కిత్తునెంచుకట్టు ఏర్పాటు గావించుటకు కళాశాల బుచ్చువీడట సాక్షి కంపెనీది. కాని ఆయన తమ కోక ఉద్యోగమును చుగచుకొనవచ్చి రాగానే మనసి మారి ఏదో యొకపోట్లాట చెట్టుకొన మొదలుపెట్టి హనుమంతరావు గారు తనపనితో జోక్యము కలుగజేసికొనుచుండిరనియు యున్నగు అపవాదలు వైయటకు మొదలిడిరి. అంతట మేము ముగ్ధురము సమాజేకమై సంకతులకు బుజువునకులేగా అన్ని టియందును తానుచేసిన నోహానోహము తప్పని ఒక్కొక్కనిరి. ఆపరికారము కాగితముమీద వ్రాసియుచ్చిరి. చివరకు వారము

కోశాలు నెలవడిగి నెలపు మొదటిరోజున తమ సామాను సంతును మూడుకట్టి ఎవరికి తెలియకనే వెళ్లిపోయి తిరిగి నెల రోజులు నెలవిచ్చునియు తనియెడల అడే అన రాజీనామాగా భావించవలయు వానిని. నీరు యావల్లన సభ్యత్వము ఇంతటి తో యుగిసెను. నీరు ఆ సాక్షిలోనే రు 150 పనిని సంపాదిం చిరి. అక్కడ మన విద్యార్థులను సమానుభూతులుగ నుండి తనకుగలిగిన ఆపోహలు ఆపాధారములైనవని నాకుమంతరావు గారి పేరట ఉత్తరములు వ్రాసిరి. పిమ్మట వారు మైసూరు లో రు 250 ల జీతముమీద కొత్త యనుపదములలో నీరు మింపబడిరి.

పింగళి వెంకయ్యగారు:—నీరు మొదటిలో ఉపాధ్యాయులుగనుండి తన క్యరపామునకును, ఈ యుద్యోగమున కును కలియక రెండవదానిని మాకొని కొంతకాలమునకు తిరిగి కళాశాలలో పోజేసింది చిరగోపాలలో సంచారప్రతి నిధిగనుండి కొద్దికాలము అట్లు పనిచేసి పిమ్మట రాజీనామా నిచ్చిరి. నీరు తమకు 60 అడ్వాన్సుకొరిరి. అందుపై పాలక సం ఘమునా రంగీకరించనందున రాజీనామానిచ్చిరి. ఇందుకు ఇతర కారణములు కూడగలవు. నీరు బ్రాహ్మినింగు బిల్లులునుకూడ పాలక సంఘము వారిచే ఖరీదుకుగ బోధింపబడినవి. నీరుధర్మా మైలుకింత, దినము కింతయు నిర్ణయింపబడినది. అదినుడనీర రాజీనామాకు కారణము యుండవచ్చును ఈ వెంకయ్య గారు యిప్పుడు కళాశాల పరిపాలనకు ప్రతిహతులుగ కత్తి గట్టి పనిచే చుచున్న వారనుటచే వాససమాధానము వారే యిశ్యురమవును. వెంకయ్యగారి ముఖ్య కళాశాల ధనము కూడ సరిగ జరుపదుటలేదని తాను నిన్నట్లు కొందరు తెలిపి యున్నారు. ఈ విషయములన్నిటిని గూర్చి పరీక్షా మగు సంజాయిషీ ఇశ్యురలసియున్నది.

ఇక గోపాలకృష్ణయ్యగారు తనివ్విక్రల రాజీనామాను గూర్చిననాడము వార్తా పత్రికలయందు మోగింపబడుచి. ఇం దులో బి. టి. స్వనింహాబాద్దగా రొకరు. నీరు మొదట కొంత కాలము పనిచేసి తమతనకి రాజీనామా వ్రాసి ఒకమధ్యా హ్నము నావద్దకు తెచ్చియుచ్చెను. కారణమునుగగ, నాలుగు సార్లు కళాశాలకు రావపో-3-5 గంజలక్కడ దూపుం డుట కష్టమనిచ్చెసిరి. పిమ్మట కొంతకాలముయిన తరువాత తిరిగివచ్చిచేరిరి. గోపాల కృష్ణయ్యగారికిని, పరమానందము గారికిని తానుచేసిన ప్రమాదమే తన రాజీనామాను నిర్వం ధించు చున్నదనియు, నింకోక కారణము కాదనియు జెబువుచు నొక ఉత్తరము వ్రాసియున్నారు.

4 సం॥ నుండి పరమానందం గారు ఉపాధ్యాయులుగ నున్నారు. నీరు క్యరపాముపరీక్షలందు తేరికవారు. కళాశాల యందు ఈకాళి పోగొంభింపబడక పూర్వమే కృత్కాస్త్రు ము బొలురకు బోధించుచు సామాన్యపాఠశాలలు చెప్పెను, సామాన్య ఉపాధ్యాయునింత పనిచేయుచున్నాడు. నీరీత మనిచ్చువారికిని ఈ విషయము తెలియును. మరియూ నీరీకా ఖను పోగొంభింపుటకు గారు ఆనకాపల్లి వెళ్లి కొంతకాలము అక్కడ డిప్యూటీ డైరెక్టరుక్రింద కిత్తు నొంది వచ్చివారు. ఈ ప్రశ్నలు ప్రతికూల వ్రాసిన విషయము. పరమానందం గారికి తెలియును. అయినను ఇట్టి ప్రశ్నలు చేయుచుట విస్మయజన కముగ నున్నది. ఆయన సంవత్సరములలో దొరతనమువారికి 804 ఎకరముల భూమికి దరఖాస్తు చెట్టితిమి. మొదట రిని న్యూకాలిఫర్నియా రమ్మనిరి. చిరకులేదనిరి. ఇట్లు 1½-2 సం॥ భుక్తమయ్యెను.

క్యరపాముకాఖకు తగిన పొలము యిప్పటికిని కుదుర లేదు. పొలములేక చేయు కార్యములేదు. నిరును మే మాసము లోనే యిండుకు గాను కొంతసామ్య లభించినది. దీనినిగూర్చి మంచి ఏర్పాట్లు యింకనుచేయవలసియున్నది. జాతీయ విద్యా కాళివారుయిచ్చు రు 60 లలో రు 50 లు పరమానందం గారే పుచ్చుకుంటుండెడివారు. తాను పుచ్చుకొనుచు యిట్టి ప్రశ్న చేయుచుట విపరీతముగ నున్నది.

జేకీరు వ్యాచూమములకు పరీక్షలు విశేషముగ నక్కరలేదు. మొదటినుండియు వ్యాచూమకిత్తు నిచ్చుచునే యుండెను.

కర్నాగారుగూర్చి కొన్ని పనిముట్లు పోయినవి. అందు కు గాను స్తోమతమును బందోబస్తుచేసి, చుట్టు ఆనరణగట్టి నికంఠమున యేర్పాట్లు జరిగింది. దీనికంతకు విశేషభనము కానిలసి యుండెను. ఇందుకు కొంతకాలము పట్టివది.

కళాశాల నిర్మాణమునందును కర్నాగారు నిర్మాణము సంతుకు కాశ్రీమాభిసేతరులను పొందితిమి. చాటర్లక గారిని సంప్రదించుటకు వారికోకకు స్నాటుదొర (కల్లెరు)

గారి ద్వారా జరిగింది. ఈయన నిర్యాణమునకు అతడు సలహానిచ్చినట్లు. అయినను కర్మాగారము కాస్త్రమునకు వెళ్ళి నిర్యాణముచేసి, దక్షిణపుగేటు వెళ్ళుచున్న పనుల గొట్టరిని కాస్త్రమునకు తీసుకువచ్చారు. కాని ఆగేలే లేదు. ఒకటి తూర్పువైపు గేటునుగూర్చి ముచ్చటించుచో ఆగేటును ఎక్కువను పనులగొట్టరికట్టలేదు. ఎట్లు కట్టినది అట్లే యున్నది.

1910-11-18 తేదీకి ఫ్యాక్టరీమీద వెచ్చించిన ఖర్చు 5000 వివరములున్నవి. కావలసినవారు కళాశాలకువచ్చి చూచుకొనవచ్చును. ఫ్యాక్టరీయనగా ఒక మగ్గులతో కాదు. మగ్గులు బుచ్చుచున్న కాలకుడే నందచేయున్నది. గత సంవత్సరములో జరిగిన ఖర్చుకు ఇదే సమాధానము.

గత పరివర్తనపు తేజవాదలో 1919 జనవరిలో జరిగినది. అప్పుడు బందరువారు 4,5 గు రుందీరి. మిగిలినవారందరూ అన్యులు. కాంసియినపు బందరులో జరిగినది. ఇక్కడకు వచ్చిన వారిలో ఎక్కువమంది బందరువారే.

నేనును పిన్సెపాలుగారును మిక్కిలిమే. పరమమిత్రులను కూడాను. అందుచే "పిన్సెపాలుగారి అభిప్రాయములకు భిన్నముగనున్న యాపాధ్యాయులనుగూర్చి గవర్నరు బాదీనానికి తెలియజేయవలసి" నిజముకాదు. ఇది సర్వబద్ధము. టీచర్లకుండు కష్టనిష్ఠులనుగూర్చి వారు పాలక సంఘమునకుఁబెట్టిన ఏకాగ్రీతములను తొక్కివట్టలేదు. ఇట్టికాగ్రీతములే అరుదు. ఉపాధ్యాయులకుగూడ పాలకసంఘములో బ్రాతినిధ్యము కలదు. సీతారామారావుగారు 5 సంవత్సరములు పరిశీలనకు నుండిరి. వానుమంతరావుగారు 3 సంవత్సరములు పాలకసంఘములోసభ్యులుగనే లేరు.

వివిధవిద్యకాఖల యాపాధ్యాయుల యొక్కయు, కర్మాగారములవారియొక్కయు స్వాతంత్ర్యమును పిన్సెపాలుగారు ఎంతవరకు పరిపాలించినారో అంతవరకే పరిపాలించుచున్నారు. రాజీనామా లేకుండనే సంగ్రహముగ దెలిపియున్నారు.

ఇంతవరకు పురాణం నూరికాస్త్రముగారి ప్రశ్నలకు సమాధాన మొసంగితిని. వారు కళాశాల పరిపాలనలో నూచించిన సంస్కరణములనుగూర్చి నాకుతోచిన అభిప్రాయములను బ్రాయశచిదానాను. ఏసంస్కరణములైనను, నూచించినవిన్నవలయు, ముందుగ పరిపాలనయొక్క ప్రస్తుతస్థితిగతులను సరిగ్గా దెలిసికొని యుండవలెను. అంతేకాదు. ఏవి ప్రస్తుత సందర్భములో అచరణీయములో, ఏవి కావో, తెలిసికొనటకు తత్సంబంధమైన అవధానముకూడ గొంత ఉండవలెను. పరిపాలనలో మనము నేక మైన మార్పులను గోరవచ్చును. కాని యవి యొకమాత్రం అచరణలోనుండి, యుండవచ్చును. కొంతకాలమునకు వానికీర్ణం గనిపెట్టియుండుటచేత, వానిని ప్రస్తుతము తొలగించియుండవచ్చును. అచరణను ముందుగా దెలిసికొని యుండవలె. బయటకొక ప్రజాశక్తి సరిగ్గా గనుపట్టి అచరణలో నది పనిచేయదని అనుభవముచే దెలిసికొనియున్నప్పుడు, ఇంకొక ప్రజాశక్తి నలంబించక తప్పదు. ఈ పూర్వ పరసంకర్షములను దెలిసికొనినప్పుడే, పరిపాలన నిబంధనలను మార్పుటకు అధికారముగలదు కాని, ఇదియేమియు దెలియకనే, సలహా లొసంగినయెడల, అవి కేవలము నిష్ఫలములు.

నూరికాస్త్రముగారు నూచించిన సలహాలో నిదర్శనమునకై ఒకవిషయము గమనింపుడు. కళాశాలయొక్క పాలకసంఘములోని సభ్యులు ఒక్క-బందరువారేకాక, ఆంధ్రమండలములోని అన్ని జిల్లాలనుండియు గొంతలు ప్రతినిధులుగూడ నుండవలెనని నూరికాస్త్రముగారు కోరుచున్నారు. ఇట్టి ప్రతినిధిసంఘమొకటి విద్యాలయమున బరిపాలించుట సాధ్యమగునో కాదో కొంచెమెవరితోనో నాలుగించింపుడు. పాలకసంఘము సామాన్యముగ వారమున కొకమార్త నను గణనకొనుచున్నది. ఒక్కసభ్యులందుమాడుగంటలు తక్కువ పట్టుటలేదు. ఇట్టిసందర్భములో ప్రతినిధులు అన్ని జిల్లాలనుండియు (బడివారము సభ్యులకంటె) గలరా? ప్రస్తుతము పాలకసంఘమునకు సభ్యులు పదిమంది. ఒకపదవి మాత్రము ఖాళీగనున్నది. తక్కినవారిందరును బందరువారే. ఈ పదిమందిలో యాదృష్టసఫలమైన ఉపాధ్యాయులు ముగ్గురుండుటకు అవకాశ మేర్పరుపబడినది. ఇద్దరట్లు మొదలగు నుండియున్నారు. కొంతకాలము క్రిందట పాలక సంఘములో కవులవరము నుండి కొంత రెడ్డిగారిని సభ్యులుగ నియమించిరి. కాని వారు గరిగా రాలేక పోయెడివారు. తేజవాదనుండి వెద్దెట్ల మీరయ్యగారిని సభ్యులుగ నియమించిరి. కాని మీరును సరిగ్గా రాలేక పోవుచుండిరి. ఈ యనుభవమున పిమ్మటనే పాలక సంఘములో గ్రామాంతరాలను నియమించుట యొక్కతముగ లేదని అపద్ధతి

నిరమింపబడినది. గ్రామస్థులలో గూడ నీవిషయముయొక్క చెమట క్రొక్కలవారే సభ్యులుగ నుండవలసిన అవసరముగలదు. ఉద్యోగులను నియమించుటలో గూడ గొన్ని చిక్కులుగలవు. మూడుసంవత్సరముల కొకమారు ఉద్యోగులు తొలి ఎన్నికైన బడిదురు. నేను ఈ యెన్నికలలో రెండుమారులు, ఇతరులను గార్వద్దగ్గ నెన్నకొన వలసినదని గోరియుంటిని. నేనీచుట్ట ఆనాలోగ్గులుగ నున్నప్పుడు కూడ నీయద్యోగ భారమును నామెడనుండి తొలగించ వలసినదిగ గోరియుంటిని. కాంసియినప్పటికి తొలికి ఎన్నికొనట దుష్కర్మించినది. పరివర్తనపుట్టలలో నెవరైన నీ గాధ్యమును నిర్వహించుటకు సంసిద్ధులైన యెడల వారు కాంసియెంట్ విశ్వాసమునకు వాస్త్రులు, కార్వద్దగ్గ నుండవచ్చును. నేను కార్వత్తముగ, నీవనిన జేయుచుండవలెనను అసక్తి నా కంటెమాత్రమున లేదు. నాప్రస్తుత కేరీర్ స్థితిలో నీ పనిని నానండి తప్పించినయెడల నే నెంతయు కృతజ్ఞుడనయ్యెదను. నూరికాస్త్రముగారి సందర్భములను దెలిసికొని యుండక పోవుటచేత, అన్ని జిల్లాలనుండి ప్రతినిధులు గలిగిన కాన్సిలే, పాలక సంఘముగ నేలయండకూడదని ప్రశ్నించు చున్నారు. కాన్సిలులో 50 మంది సభ్యులుగలరు దీనిలో బందరువారు బహుస్వల్పము. ఈసభ్యులకిందుకి కొరతయినను, ఎప్పుడైన నీ సభ్యులకుడవలసిన కొరతము కూడటయే కష్టమగు చుండెనని, దీని చరిత్రను దెలిసినవారు గ్రహించ గలరు. ఎప్పుడో ఒకమాత్రం సమావేశ మయ్యెడి కాన్సిలు కూడటయే దుర్లభమగుచున్నప్పుడు, మానుషునకు మాడు, నాలుగు మారులు, కలిసికొన వలసిన పాలకసంఘముగ దానిని మర్చిపోదుట, సాధ్యపాధ్యములను సరిగ్గా యోజించి చెప్పిపూటగాడు. కళాశాల ఆంధ్రమండలం దిని నయినను, దీనిని దగ్గరనుండి నడుపవలసిన పాధ్యుతమాత్రము పూర్తిగ బందరువారిచే యని ఒక్కొక్కనక తప్పదు. ఇతర జిల్లాల వారు కళాశాలకు సహాయము చేయుచున్నదికూడ బందరు వారు ఈ కార్యభారమును తమవై వేసికొనినను గారణము చేతనే యని చెప్పటకు సందియములేదు. బందరు పూర్వై పాలక సంఘులవైననే, కళాశాలయొక్క బాగోగులు ఆధార పడియుండక తప్పదు. వీరే, ఒక్క బందరు పాఠశాలకాక, నకల ఆంధ్రదేశ పాఠశాలను, కళాశాలకు విరాళము లొసంగిన ఆంధ్రేశ్వరులనుగూడ, కళాశాల పరిపాలన విషయములో బాధ్యులు. కావుననే, అన్ని జిల్లాలనుండి ప్రతినిధులు గలిగిన కాన్సిలునుండియే పాలక సంఘము ఎన్నికొన బడుచున్నది. ఈ పరిపాలనా పద్ధతి కేవలము స్వకపోల కల్పితము కాదు. పంజాబ్లోనుండలి నాతియవిద్యా పరివర్తనయొక్కయు పూనాలోని డక్కను సభయొక్కయు ప్రజాశక్తిలను బరిశీలించియే, ఈస్క్రీము తయారు చేయబడినది. ఈస్క్రీమును 70 శతాబ్దము అత్యంతగా రెంతయో, క్రొక్క గలరి శీతలించి, సంస్కరించిన పిమ్మటనే, రిజిస్ట్రు చేయబడినది. ఈ స్క్రీమును ఎంతమాత్రమును మార్చకూడదని నేకములేదు. ప్రపంచములో మార్పుగని స్క్రీము ఎక్కడను లేదు. కాని మార్పులు అచరణీయమనగా గాదా యను విషయమును మాత్రము ఆలోచించి తీరవలయును. 11 జిల్లాలలో, 72,000 మైళ్ళ చతురపు మైళ్ళమీద వ్యాపించియున్న ఆంధ్రమండలము నుండి ఎన్నికొనబడు ప్రతినిధులు ఒక మూలనున్న ఒక విద్యాలయమునకు దగిన ఆదాయమును సమకూర్చుచు, కృతజ్ఞభావమును గల్గించుచు, కళాశాలను బరిపాలించ గల్గుట యాచరణీయము కాదని నూరికాస్త్రముగారు దెలిసికొందురు గాక! నోర్సుల క్రింద నున్న మూక్కోణముగూడ జిల్లా బోర్డువారు తమ యధీనము క్రింద నుంచుకొనక, ఆయామూక్కోణము, ఆయామూక్కోణము, ఆయా తాలూకా బోర్డువారి యధీనముననే ఉంచుచున్నారు. ఒక యూనివర్సిటీని పరిపాలించుటకు విశేష వ్యాప్తి గల ప్రతినిధిసంఘము పాలించుట సాధ్యమగునని, ప్రతి కళాశాలనుగూడ నా నెద్దసంఘమే పరిపాలించవలెనని గోరుట యొక్కతముకాదు. గవర్నరుమెంటు వారి క్రిందనున్న బాలికాపాఠశాలలనుగూడ ఆయా మున్సిపాలిటీవారి యధీనముచేసి, (గంటులనిచ్చుపద్ధతి రావలెనని గవర్నరుమెంటువారికే కోరికగలదు. తెనెంటుమ్యుగారితో స్థాపించబడిన నేమనో యూనివర్సిటీవారు కూడ, తమక్రిందనున్న ప్రత్యేకవిద్యాలయములను బరిపాలించుటకు, స్థానికసంఘములనే ఏర్పరచిరి. నోబిలు కాలేజీ లుండెనుచున్నవివనవారివైనను దానికి బందరులోనే స్థానికసంఘమున కధీనులనేసిరి. స్థానికసంఘమునకున్న ఎరుక, బాధ్యత, అవకాశము, సౌభ్యము, ఇతరసంఘముల కంటెకాలదని నేరుగ తెప్పవనవలెను. పాలకసంఘములో ఒకరెద్ద గ్రామాంతరాలను వేసికొని నక్కడే సరిగ్గానవుడు, విశేషముగ లే

గ్రామాంతరాలను గల్గిన కాన్సిలును పాలక సంఘముగ మార్పుట క్రేయస్కర మెంతమాత్రమును గాదు.

కళాశాల ఆదాయములో ఇన్నికంటెను ఇందుకు, ఇన్నికంటెను అందుకు అని విభజనము ప్రత్యేకముగ జేసి, దానిలో అయినభాగముకంటె, నెవ్వరైన గృహనిర్మాణములకుపయోగించ కూడదని కాస్త్రముగారు కోరుచున్నారు. ఇప్పుడు కాస్త్రముగారి పరిమాణములను మించి జరిగియుండలేదు. పరిపూర్ణముగ భవననిర్మాణము అయినతరువాత ఇట్టి నియమములను ఉపయోగించవచ్చును. ఇప్పుడొకటుంటే ఒకటిలేదు. కాదుంటే బొంగరము లేదు. ఉపాధ్యాయులకు నకులులు కావలెను. పూజా మందిరములు లేవు. ఆరామ గృహములు లేవు. ఏపాకలో-ఏనుడినెలో వేసికొని కాలక్షేపము చేయుచున్నారు. ఒక యువతీయనే 2500 రూపాయలు ఉపాధ్యాయుల గృహనిర్మాణమునకు ఇచ్చినారు. ఇది అందుకు వినియోగించక రిప్పయిచా! ఈ విధముగ నియమిత పరిమాణమునుండి మోచుకొని యుండవచ్చును. కాని ఇంతవరకు సమకూడినది లక్షలలో రూపాయి 55,000 కు మించి భవనములకు కృత్యము అయియుండలేదు. మొదటనుండి లెక్కచూచుచున్నపుడే ఇంతవరకు అయియున్నపుడును, కాస్త్రముగారి చూడననియోమకనుయొక్క అర్థమేమా తెలియకున్నది. అవగా నమాలయన దానిలో వారు కోసినవారము అయినవరకు రు 60,000 అ భవనములమీద ఖర్చుపెట్టక రు 45,000 అ మాత్రమే ఖర్చుపెట్టబడె ననియో? అట్లయినచో వారి ప్రేరణ ఎవనింప దగినదే!

కాఖ తరువాత కాఖను పరిపూర్ణము చేయవలసిన కాస్త్రముగారు చెప్పచున్నారు. ఒక్కొక్క కాలంలో పరిపూర్ణము అంతెక్కడ? యన మెకానికో ఇంజనీరింగు బొంబాయిలోని విక్టోరియా టెక్నికల్ ఇన్స్టిట్యూట్ కలెజీనీ, మన కర్నాటకాలోని బొంబాయిలోని నైజామాంకాలేజీ ఆఫ్ కామర్స్ కలెజీనీ కాబోయి వీరి యర్థము! అట్లయినచో ఈ కార్యము మనవలన మీవలన కాదుగదా, ఆంధ్రమండలంవలనను గూడకాదు. 4-5 కోట్లరూపాయలకు తగినజాలోచన ఒక చిన్నమాయయందు ఇమిడ్చి యున్నారు. కాని వీరకేలొకచో "స్వరకాయ కాఖ 4 ఏండ్ల క్రిందనే ఎంచుకు ప్రారంభించి యుండలేదు?" అని ప్రశ్నించుటచేను దీనికి సామంజస్యము తెలియకున్నది

OLD BOYS' ASSOCIATION.
"An old Boys' Association" of the R. Ch. High School, Pithapuram, was formed on 8-12-1918. Its first School-day will be held on Saturday, the 3rd May 1919. The minimum annual subscription for membership is Re. 1/- . All the old boys of the School are earnestly requested to co-operate heartily and send in their subscriptions to the undersigned with their full addresses at an early date.
R. Ch. High School,
Old boys' Association,
Pithapuram. (1551)
24th March 1919.
Panuganty-Rajah Rao.
G. Ch. Venkateswarulu.
Joint Secretaries.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆంగ్లమున కార్వత్తమును పొందుట స్వాభావికమైన కాన్సిల్ నిధులను అనుసరించుటవలననే గలగుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆంగ్లమునను కలగజేసి కేరీరసాఫ్టుమును దృఢపాత్రమును, ఆయొక్కవృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇరాముగా నియమమును, సాఫ్టువార్డు యు మే మే భరించి పంపెదము. వెంటనే ప్రాయశ్చరించు. (219)
వైద్యశాస్త్ర ముదేశికర్ గోవిందజీ,
అధికారిగ మా జామదాలయం, 157, బ్రాడ్వే, వరాన్
పంటివైద్యము. 1564

డాక్టరు గిబ్బన్ బ్రదర్సు
కన్నడైన్ లేవ్, ఎన్కూగ్, మద్రాసు.
ఈ రణవైద్యులు ఏకాగ్రము చేరినైన పుద్దును వెలివేయవలసి యుండిన సెస్సిలేకుండ సీకేవేయదురు. బలహీనమైన పుద్దును బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంయగల పుద్దును బంగారుచేత మాయముట, కల్లు క్రొత్తకట్టుట, ఇంకను పంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూతనవైద్యశాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ నుండుట వచ్చియున్నాను. కంటిని తీయవలయునోపిస్తేకే నే తీయబడును.

బుద్ధవారము.

ఫిలిప్పైను దీవులలో రాజకీయ నిర్బంధితులైన వారును లేరని, సర్ విలియము మేయరుగా రిటీవల గనుగొనిరి. ఇందుకు కారణ మెద్దియో ఫిలిప్పైను రివ్యూనుండి, సోషలు రిఫార్మరు పత్రిక గ్రహించినది. ఆ ద్వీపవాసుల జాతీయాశయము, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము. ఈ విషయమై ప్రజల యిచ్చ గనుగొనుటకు, అమెరికా కాంగ్రెసు సంఘమువారు ఫిలిప్పైన్ దీవులకు వెడలెడ రట. ప్రజాశయముల ననుసరించి, వారు గోరెడి స్వాతంత్ర్య మొసకబడునని, ఫిలిప్పైను రివ్యూ పత్రిక దెలుపుచున్నది. ఫిలిప్పైను దీవులకు, అమెరికావారు స్వయంనిర్ణయాధికారమును త్వరలో

కొనగనున్నా రని, యందువలన స్వప్నమును మన్నించి, అమెరికన్ రాష్ట్రము లొకరు జపానుయు పద్రవ మెదుటనుండ ఫిలిప్పైను దీవులు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గోరుట చేతవివాదకర మని ఫిలిప్పైను దీవుల స్వాధీన పతికి వ్రాయగ, ఆ పత్రికాధిపతి జవాబిచ్చును, జపానువారలు ప్రాచ్యదేశీయులగుటచేతమకును వారికిని మైత్రి ప్రబలి తీరుననియు, అంతర్జాతీయ సమ్మేళన మిట్టి యుద్ధవస్తును తొలగించుననియు, తాము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము బడసినను అమెరికావారి కెల్లప్పుడును కృతజ్ఞులై స్నేహభావము జూపెద మనియు, రెండుదేశములకును భావి బంధ మిప్పటి కన్నను దృఢ పడి ప్రపంచ సౌభాగ్యమునకు దారిజూపుననియు, రెంటికని కాహ్యవియోగము చేకూరినను వైతిక ఆధ్యాత్మికసంబంధ మధికముగ ప్రబలు ననియు, నూదిం చెను. ఫిలిప్పైను దీవుల యాశయము తెలివరకు సమంజసమో చచ్చించుట మావని గాదు. కాని సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును, అమెరికానుండి ఎడ జాటును, ఫిలిప్పైనును గోరుచున్నను రాజద్రోహ నేరముక్రింద నిర్బంధములో నుంచబడిన రాజకర్మిని ఆదేశమున లేకుండుట, భారతీయాధికారులకు విచిత్రముగ నుండవచ్చును. కాని, అమెరికావారు ప్రజాశయములను గౌరవించి, వారిపై విశ్వాసము జూపుటయే యిట్టి యనుకూల స్థితికి మూలకారణము. స్వాతంత్ర్యత్రాణముల కాదేశమున నిరోధములు కల్పించు బడలేదు. రాజద్రోహ నిర్మూలనమునకు, రాజులు బిల్లుల వంటి నిర్బంధశాసనముల నేర్పరచుట గాన, ప్రజాశయసాఫల్యమే, ముఖ్యసాధన మని, ఫిలిప్పైను దీవుల చారిత్రము తెలుకకయే దెలుపుచున్నది.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల దురవస్థ
 ట్రాన్సువాలులో భారతీయులెడతెగనికష్టముల ననుభవించుచున్నార. వీటికి అంతెక్కడను గనుకట్టదు. మ్యూనిసిపాలిటీలలో హిందూ దేశపు వర్తకులకు లెసెర్స్ల విచ్చుటకు నిరాకరింపబడుచుండుటచే, వీరి వాణిజ్య ముగంటు స్థితికి వచ్చుచున్నదనియు, త్వరలో నీకష్టముల నివారణ మవసరమనియు, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు మొరలిచుచున్నారు. బంగరు దొరకెడి ప్రదేశములలో, ఏ రాజహామును విక్రయించుటకు లెసెర్స్లు భారతీయుగ నొసగబడలేదని, యిటీవలి తంత్రీవాదము దెలిపెను. బంగారపు వ్యాపారుల కీనిషేధ మమితనవ్వము గలిగించును. ఒక మ్యూనిసిపాలిటీయందు, భారతీయు డీనిషేధముచే, తన యంగడిని మూయవలసినవచ్చెను. మిగిలితేవైకూడ నిట్టి యుత్తరువులు చలాయించ బడునని తెలియుచున్నది. భారతీయుల కష్టనిష్ఠురములగుచ్చి విచారణ గావించుటకు, సెలెక్టుమిటీ నేర్పరచవలయునని యూనియను హానుసభలో నొక తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. భారతీయులు కొందరు సంఘముగ గూడి ఆస్తిసంపాదించగూడదను 1885 వత్సరపు శాసన మొత్తవర కతిక్రమించబడుచున్నదో గూడ విచారించవలయునని, సర్ థామును వాట్ గారి తీర్మానమునకు దెచ్చిన సవరణగూడ యంగీకరింపబడెను. ఈ విచారణ ఎంతవరకు ఫలదాయకమగునో చూడవలసియున్నది. తాత్కాలికముగ సెట్టి యుపశాంతిచేకూరినను, భారతీయులు స్వగరిపాలనము బడయనిది యాకష్టములు శాశ్వతముగ నివారణ గాంచజాలవు.

గ్రామపంచాయతులు
 గ్రామ పంచాయతులకు శాసనాధికారము నొసగుటకు, చట్ట మొకటి గావించబడునని, గా

సి. రాజగోపాలాచార్యులు గా రిటీవల శాసన నిర్మాణసభలో, వాదనముజేసిరి. ఇట్టి చట్టమును తయారుజేయుటకు, సి. ఎన్. అసంతోషాచార్యులు గారు ప్రశ్నకోద్యోగిగ నియమించబడుట రవి, వాదనా మెయిలు పత్రికకు దెలియవచ్చెను. ఏ రుచునూ, స్థానికస్వపరిపాలనాశాఖలో ప్రభుత్వమువారికి సహాయ కార్యదర్శిగ బనిచేసి యుండి. చిత్తుచట్టముకు, అధికారులు అనధికారులు కలసిక యొకసంఘముగాను మోలిలి. ప్రభుత్వమువారికి బంపిన పిమ్మట, ప్రభుత్వమువారు దానిని శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టెదమని తెలియుచున్నది. పంచాయతులకు ధనిసహాయము గా వింపబడుననియు, కొందరు జాతి తోటలు సెస్సును విధించుట కేర్పాటు చేయబడుననియు, మెయిలు పత్రిక యూహించుచున్నది. ఎంతవర కే శాసనము పంచాయతులకు నిజముగ పరిపాలనాధికార మొసగునో, గనుగొన నిరీక్షించవలసి యున్నది.

ప్రము
 న్యాయుండిమా, కామనువీలు పత్రికలు, లోకమాన్యు కాంగ్రెసులో నొక క్రొత్త పక్షము నేర్పరచును. ఇక్కో కాంగ్రెసు విభావమును పునరుద్ధరింప జేయుచున్నారని, ప్రచురించినది. ఈ యూహ ప్రమాదజనిత మని, ఈ వార్తను మహారాటాపత్రిక దెలుపుచున్నది. లోకమాన్యు డిటీవల లండనులో నొసగిన యుక్తన్యాసమున కాంగ్రెసు విభావ ము యోగించివున్నది, మారాటాగా విభావ ప్రచురణమునకు పిమ్మట దేశీయ మహాజనసభవారు గావించిన తీర్మానములయే, యుద్దేశించియుండెను. అంతిమ గాని, మారాటాగా విభావమునకు పూర్వ మవలంబించ బడుచుండిన కాంగ్రెసు విభావ మంతమాత్రము గాదని, మహారాటాపత్రిక వ్రాసుచున్నది. ఇందు కనుగుణ్యముగ, బెంగాలీ పత్రికకు వ్రాసెడి లండను విలేజర్, “డిల్లీ కాంగ్రెసు తీర్మానములనే నాధారపరచికొని, కృషి జరుగ వలయునని కరాండికారు గో రుకన్యసిఃచియుండి” రని తెలిపి యుండెను.

ఈ కార్యములు సందియముల నెల్ల భోగ్యోలి లోకమాన్యు కాంగ్రెసు తీర్మానముల ననుసరింపక క్రొత్తత్రోవ దొక్కుచున్నాడను నూహ నిరాధార మని తేటతెల్లము జేయుచున్నది.

ఇది ఆంగ్లధర్మమేనా?
 ఇండియను సోషలు రిఫార్మరు పత్రిక ఇటుల వ్రాయుచున్నది.
 “సంస్కరణ విభావము, సార్లమెంటువారి యెదుటకు వచ్చుచుండ, ఆంగ్ల దేశపుస్త్రిలయొక్క యు పిల్లలయొక్కయు ఆరోగ్యము నిమిత్తము, భారత దేశప్రతినిధులు తమ ముఖ్యపాఠములనొంగ ప్రజలకు దెలుపుటకు వీలుగలుగకుండ ప్రమాణాంగీకారవత్తముల నొసగజనదని పయెనిరుపత్రిక యుద్ధోషించుటజూడ, బ్రిటిషుధర్మము బ్రిటిషు జాతివారందరిలో నున్నదాయని సందియము గలుగుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు భారతీయులకు ప్రయాణసౌకర్యముల నొసగెద మని చేసినవాదనములు తెల్లకుండ, యూరపీయనులలో భావప్రాదేశము గలిగింపనొచుట, మిగులసీచము. భారతీయరాజు వారు లీసచుయమున ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలని యెడల, అనేకకోట్ల భారతస్త్రీపురుషుల జేమమునకు భంగము కలుగుననియు, ప్రజల ఆరోగ్య, విద్యా, పారిశ్రామికాభివృద్ధికై తగిన సంస్కరణములను సంపాదించుటకు హిందూ దేశమున కింత కన్నను నెక్కు డవకాశ ముండదనియు, నిశ్చయముగ జెప్పవచ్చును.”

స్థానిక వార్తలు
 మదరాసు కార్మి రేషను:—ఈ కార్యము సామాన్యము 15 ఏకరము లేక సామాన్యము 5-15 గంటలకు జరుగును.
 తమిళు నోటీసు:—ఈ నెల 12-6 లేదీ సామాన్యము 6 గంటలకు దక్షిణ ఆఫ్రికా తమిళు మదరాసు జనరలు సోమెట్టినుగా మూడుగురు.
 తమిళు నోటీసు:—ఈ నెల 14-6 లేదీ సోమ వారమున సంతకృతావధిముగ సందర్శమున తమిళు ఆఫ్రికా ఉద్యోగులకు నెలపు కూడుబడెను. ఆదివారమునతమ సోమ వారము ఆఫ్రికాను జరుగును.
 మదరాసు సత్యాగ్రహసభవారి సమావేశము:—ఈ నెల 13-6 లేదీ ఆదివారము, ఉదయము 8 గంటలకు, తేనాంపేటలోని కేతిడ్రులొక్కరికిందలి రెండవరెంబర గృహమున మదరాసు సత్యాగ్రహ కార్యనిర్వాహక సభ్యుల సమావేశము జరుగును.
 బాతీయ విద్య:—తెలుగులకు కళాశాలకు, రెండు గంటలకు 2400 లు, 160 మాస్టరులు ఒక విద్యార్థివసతి కిని, 1000 వ్యామునసాధకులకును, గ్రంథాలయము నకు నంబాళ, నలవాళింబంబంబం, 1000 తమిళము నకును, 2000 ఉపాధ్యాయుల గృహములకును, ఇంకను కాలనీ నూన్నుని అందించెదగా మారు వ్రాసుచున్నార.
 మదరాసు సాంఘిక సేవాసమితి:—ఈ నెల 12-6 లేదీ కలివారము సాయంత్రము 5-8-30 నిమిషములకు తిరువళ్ళిక్కేటిలోని హిందూమోక్షాశ్రమంలోని సింగరా చార్లగారి హాలులో మదరాసు సాంఘిక సేవాసమితియొక్క వార్షికోత్సవము జరుగును. ము. సి. జి. బాగునాటకు గార ఈ కార్యనించెదరు.
 చెన్నపురి శాసనసభ ఎన్నికలు:—మాలవీ ఎన్. ఎమ్. ఎఫ్. ఫక్రీ గా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—ఉత్తరజిల్లాల మహమ్మదీయుల తరపున ప్రతినిధిగా నుండుటకు నేను అర్హుడిగా నుంటిని. మా జాతియొక్క అభివృద్ధికై శాస్త్రమున మహమ్మదు ఉస్మానుసాహేబు బహదూరుగారు ఆకంబిస అభ్యర్థియైన కర్నాటక నుండుటకు నేను అంగీకరించుచున్నాను.
 ఆంధ్రఆంగ్ల భాషా రచనము:—బాలసంస్కృతి తిరురీయూనియను పథవారి అభ్యర్థితక్రింద జరిగిన, ఆంధ్ర ఆంగ్లభాషలలో జరిగిన వ్యాసరచనాపోటీనీక్షలలో ఉత్తీర్ణులైన వారి నామములు, కే. శృష్ణ మృగగారు, ఎమ్ వేంకట రంగయ్యగారు ఆంగ్ల భాషా రచనము, పి. నూర్మునిగారు, కె. రంగస్వామి గారు ఎమ్. తెలంగాణముగారు ఆంధ్ర భాషా రచనలోను ఉత్తీర్ణులైరి.
 వంట బ్రాహ్మణుల సంఘము:—27 ఏకరాల కెట్టివిధియందు వంట బ్రాహ్మణులసంఘము మొకటి నెలకొల్పబడినది. పాశ్చాత్యుల సభ్యునిది, ఆ వృత్తిలో ప్రవేశించు వారికి తగినసహాయము జేయుటయు వారికి జబ్బుజేసినవ్యయము, వని లేనప్పుడు కోడ్డుకుటయు ఈ సంఘాద్దేశములు. వంట బారలు కావలసినప్పుడు ఈ సంఘమువారు సప్లము చేయుదురు. ఈసభలో సభ్యులు కావలచినవారు దరఖాస్తు చేసికొనవచ్చును.
 చెన్నపురి రాండ్రసభ:—విద్యాశాఖా పక్షమున తేపు గురువారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు బ్రాడ్వే 2-6 నెంబరు గల ‘ఆంధ్ర హాల్’ అనేడి సభాభవనమున ఉద్ఘాటన సంస్థానాధీన విద్యార్థులు బ్రహ్మశ్రీ చాగంటి నీతయ్య శాస్త్రి గారు కర్మయోగమునకును లోకయాత్రకును గల సంబంధమును గూర్చి సంస్కృతాంధ్రములలో నునన్యసింపెదరు. వ్రా కోర్టు కేసులు జేమవరపు రామదాసు పంతులు డి. పి. డి. ఎన్, గారు అగ్రాసనాధిపత్యము నహించెదరు. అందఱును తప్పక దయచేయక బ్రాధింతును.

సత్యాగ్రహ ప్రతాప చరిత్రము

ఆంధ్ర దేశము

నెల్లూరు.

పురజంబ, మోరూరు సభలను 6 తేది సత్యాగ్రహ ప్రతాపమున, జరిపిరి. ఉదయం 6 గంటలకు పివాడిలో రంగ నాథుని శేవశంకర్ స్వామియవేసి, భజనలతో, పారికీర్తనలతో ఉపవాసములు జరుపుచు అంజనేయ స్వామివారి శేవశంకర్లకు అభిషేకముతో ముగిసిరి. ఉపవాసము అంజనేయ స్వామివారి ట్రస్టు వారు బహిరంగ సభకు జరిపిరి.

చిరివాడ.

చిరివాడ గ్రామస్థులకు మేడు (6-4-19) నిన్నటి దినమున శివాలయమునుండి సభ చేసి రౌలట్లు శాసనములను ఘోషించి స్వాతంత్ర్యములకు నిర్యుక్తులగుచు గావున దాని రద్దు చేసేయవలసి చక్రవర్తిగారిని బ్రార్థించి దీర్ఘాపిండి లిమి.

గంపలగూడెము

6-4-1919 ఆదివారము వారకు గంపలగూడెములో గుమారాజుగారు వారమువారవర్తము సాయలు భజనములతో శేవశంకరుని సత్యాగ్రహ ప్రతాపము స్వీకరించిరి. యనకులు వైతదివి విగ్రహము స్వీకరించిరి. గ్రామములో గొట్టులు మూసివేయబడినవి. సాయంకాలము 6 గంటలకు బ్రాంతి దివాణములో శ్రీ గోవిందీ జగన్నాథ గారు హాజరై యాజమాన్యమున మొక బహిరంగ సభ జరిగెను. 200 మంది పౌరులు సభ నలంకరించిరి. రౌలట్లు బిల్లులు బలిశేపిల్లి లక్ష్మీకాంత్ కదిగారు భువారాజుగారు శేషాద్రి రమణరవులు. శ్రీరమంగ ఖండించిరి. పేట పాపయ్యగారు గాంధీ మహాత్ముని జీవితచరిత్రము సంగ్రహమును పఠనమునొందిరి.

స్వరాజ్యసమితి, సంగం, నెల్లూరుజిల్లా

ఈసమితివారు ఆదివారము (6-4-19) న సత్యాగ్రహ ఉపవాసమును క్రొత్తతోట ఉత్సాహముతోను ఆచరించిరి. ప్రాంతీకాలమున పివాడిని నిర్మలజలములతో కుద్దులైడిదవ ప్రదీపములనుగూర్చి అచ్చటచ్చట బహిరంగోపవాసములు గావించిరి. మధ్యాహ్నము కాలమున శేవాలయమున అర్చనలు ప్రారంభించి సాయంకాలము 7-30 గంటలకు సరిపిరి.

రాత్రి సుమల 9 గంటలకు ఈశ్వరోత్సవమును ప్రారంభించి రౌలట్లు బిల్లులగురించి బహిరంగోపవాసములు గావించిరి. ప్రజల్లెలకు తాకి వ్యాపారులను వదలి చక్రవర్తిని ముగ్ధులై యుండిరే కాని గ్రామీణ కారితోటికుటలకు లొంగరైరి.

మంటపాల.

గాంధీమహాత్ముని యాశీర్వాద ప్రకారము (6-4-19) తేదికిననుకూల ముగ్రామములో సత్యాగ్రహ ప్రతాపము నలంకరించి ఉపవాసము సలిపిరి. సాయంకాలము 4 గంటలకు ముగ్రామయూనియను పంచాయితీ చైరువుగారు గురువేమూరి వెంకటయ్యగారి యాధిపత్యమున సభ నమానేశమయ్యెను. పెక్కుమంది జనులు సభకు విచ్చేసిరి. వేమూరి రత్నయ్యగారు సత్యాగ్రహమును గూర్చి సహేతుకముగ ముచ్చటించిరి. ఈ దినవ తీర్మానము ఉపవాసించబడినది.

ఇండియా గవర్న మెంటువారిచే హ్యూను చేయబడిన రౌలట్లుబిల్లులు, ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యమును నిర్యుక్తులగుచు గడుక, ఈ సభవారు వదలు చట్టములను, శ్రీరమంగ ఖండించుచున్నారు.

గుడివాడ

శ్రీగాంధీమహాత్ముని ఆశీర్వాద ప్రకారము 6-4-19-వ తేది సత్యాగ్రహ ప్రతాపము అనుష్ఠించబడినది. ఉదయము మొదలు 9 గంటలకు భజనలతో సంగం సుకీర్తనమును, అప్పటినుండి 12 గం. వరకు శేవాలయములలో పూజలు అభిషేకములు సమాప్తమయ్యెనను జరుగబడినది. 1 గంటకు 5, 5, 5 గంటల వేళలలోను మసీదులలో నమాజులు జరిగినవి. మధ్యాహ్నము నుండి దినంతటి ను బజారు దుకాణములు అన్నియు పూర్ణముగా మూయబడినవి. పురవాసులలో కొందలంపవాసము అంజనేయ స్వామివారి వారికథా కాలక్షేపము గావించబడినది. ముగారు మేముచందిజనము సమావేశమైరి. రౌలట్లు

తెనాలి.

“సత్యాగ్రహ ప్రతాప దీక్షయే” నుకను పరచుకొని యున్న మహాత్ముని మహాశివోద్యమమును, ఈ దినము (6-4-19 తేది) ప్రతిపత్తినిమునకు, ప్రతి పక్షియును ప్రజలు ఉదయముననే లేచి స్వామి లూరిచ్చి పవిత్ర హృదయములతో దినమంతయు ఉపవాసము లూరిచ్చి లేచియు, సామ్రాజ్య, వ్యాపారము, వ్యవసాయమునకు పరిమితమైన సకలకార్యములు మానివేసి అందఱును సత్యాగ్రహదీక్ష గైకొనవలసిన దనియు, మహాత్మునిగా రాజ్యాపిండియుండిరి. గాని యీ తెనాలి పట్టణమునకు వైవిధ్యమును ఆచరించిన వారు ముందుకైనను గానవాలేదని చెప్పబడు సర్వసమయము విచారముగా నున్నది. గాంధీగారు చెప్పినట్లు ఈ పట్టణములోను సత్యాగ్రహ ప్రతాపదీక్ష గైకొనరేమో నేనును సమయముగా ప్రతిదీక్ష గైకొనలేదును సుప్రసిద్ధాత్మా హనుతో, కొండంత ఆశతో ఉద్వీక్షించుచుంటి గాని నావ పూర్తిగా ఆకాశంకమైనది. అయినను నేనీ సత్యాగ్రహ దీక్ష, భాగ్యవర్తలము ఇతరులకు, స్వామి లూరిచ్చి, వైచిత్ర్యమున నల్ప సత్యాగ్రహ ప్రతాపదీక్ష గైకొంటిమి. అని ఊరే వేంకటమ్మగారు ఈ మామూలుచుట్టుగాను ప్రాయముచున్నారు.

మరి

కొవ్వూరు

6-4-1919 తేదికి ఆదివారం యీ గ్రామములో చిత్రకాట ప్రదేశమునకు సామ్రాజ్య 6 గంటలకు రౌలట్లుబిల్లుల అనుష్ఠానిని గూర్చి మ-రా-రా-శ్రీ గూడా వెంకట్రామయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రింద ఒక బహిరంగ సభ జరుప బడినది. వేమూరు లక్ష్మయ్యగారు వాతీయగీతము చదివెరి. అగ్రాస నాధిపతులు రౌలట్లుచట్టములను వారి నిరోధములను వారి బిల్లులగురించి ఉపవాసముచ్చిరి. మహాత్మునిగాంధీ మహాశివోద్యమముని రాయమచ్చియ్యగారు ఉద్వీక్షించిరి. వేమూరు లక్ష్మయ్యగారు సత్యాగ్రహమును గురించి గంభీరముగా నుపన్యసించిరి. రౌలట్లు బిల్లులు పరిమితములైన పక్షిస్వాతంత్ర్యములకు, స్వయంవిశ్వాసములకు భంగకరము లనియు, ఇట్టి కాలితోరుములు లంబు ఇట్టి కఠికకారణ పరిమోగము అందోళనకారణములను ఈ కఠికకారణములకు రాజప్రతినిధిగారు, ముగారు గారు ప్రజల అభిరుక్త ప్రకారం ఉపసంహరింప వలసినదిగా ఈ సభవారు కోరుచున్నారు. వేమూరు లక్ష్మయ్యగారు అగ్రాసనాధిపతికి సభాతీర్థక కృతజ్ఞతాపదమును అర్పించిరి. సభ 8 గంటలకు వాతీయగీత ఉత్సవములతో ముగిసెను.

సుబ్బారెడ్డి పాలెము.

నిన్నటిరోజున శ్రీమహాత్మునిగాంధీ యుపదేశప్రకారము (6-4-1919) తేదికి ఆదివారమున ముగ్రామము నందలి యువకులందరును పాఠశాలకు నేమును గ్రామ ప్రదక్షిణమునేరి. ఒక వారీరత్నము భజనాత్రిలకు ఇతరులకు ఫలపానము లొసంగి శ్రమనివారకులంతేనెను. మౌ శిర్మగారు గీతమాతీకరచింది పంకిరి. చెన్నపురినామము సుబ్బారెడ్డిగారు సత్యాగ్రహ ప్రతాపదీక్షయను నుపన్యసించినపిమ్మల శ్రీ. వారసింహులు గారు ఉపవాస విశేషమును ప్రకాశముచామునకు తెలియజేసెటల నులభముగ నుపన్యసించిరి. మధ్యాహ్నము రెండుగంటలకు ప్రహారవీరత్వాము సెప్పుచు శ్రోతల నానందింపజేసిరి. రాత్రి 8 1/2 గంటలకు వ్యాఖ్యానము పూర్తియ్యెను. విశేషపదార్థములను సమర్థులకు పండి పెట్టిరి. ముగారు 30 గురు ఉపవాసములను పరుచును (24 గంటలు) గడపిరి.

కోలవెన్ను

వెనవాడతాలూకా రైతులసంఘపు కార్యదర్శి యిట్లు వాగ్దాయుచున్నారు:—మహాత్మునిగాంధీగారి ఆజ్ఞనుసరించి సత్యాగ్రహదీక్షయను రౌలట్లు ఆజ్ఞకు బంధించుటకు ఏమీకాలో నెల 6 తారీఖు ఆదివారమున ఉపవాస ముందుటకును, వెనవాడతాలూకా పరిజలసభ, పిన్నుచేసి నర్సయ్య చాదరిగారి ఆధిపత్యముక్రింద జరుపబడినది.

కోలపాడు, పునాదిపాడు, ప్రొద్దుటూరు, మండేర, వెప్పల్లి, వెనమలూరు, యాదుపుగల్లు, లొయ్యూరు, గోపాడు, వెజవాడ, పోరంకి, తెన్నేరు, మొదలగు గ్రామములనుండి అనేకులు దనుజేసివారు. సభ కోలవెన్ను గ్రామములో శ్రీముత యాదగడ్డ వేంకటసుబ్బయ్యచాదరిగారి సావడిలో జరిగినది. 600 మంది జనులు సభ నలంకరించిరి.

లైకపూర్ణం జరుపబడిన పిమ్మట అగ్రాసనాధిపతి గారు మృదువుధురస్వరముతో వారి యుపవాసమును చదివెరి.

1. ప్రభుత్వమువారు చేసిన రౌలట్లు ఆజ్ఞ, భారతీయుల జన్మహక్కులకు భంగకరముగ నుండుటవల్లయు సాగరకత గల ప్రభుత్వముచేపట్టుట లేదనెందునయు యీ ఆజ్ఞను రద్దుచేయవలసినదిగా చక్రవర్తిగారిని ఈ సభవారు కోరుచున్నారనియును,

2 రౌలట్లు ఆజ్ఞ రద్దుచేయవలసి ప్రజల జన్మహక్కులను కాపాడుకొనుటకు శ్రీమహాత్మునిగాంధీ మహాశివోద్యమలనలందించిన సత్యాగ్రహదీక్షయను అలంబించుట వ్యాపకమును ధర్మమును అని తీర్మానించిరి.

గంటూరు.

మామిలేరు లోక రిల్లు గ్రామము వ్యాపకము:—సత్యాగ్రహ ప్రతాపము నుండియు, రౌలట్లుచట్టమును నుండియు ప్రజలకు తెలియజేయుటకు గారు ఏలూరు బజారులో (4-4-19 తేది) ఒక బహిరంగ సభ జరుపబడినది. వర్తమా, పెద్ద మనుష్యులు, పరివాండు సభనలంకరించిరి. శ్రీ కొండ వేంకటప్పయ్య శంకులు గారు వారి సమాజమును సుధురంగుభీర వాక్కులతో సభ్యులను బిల్లుల కరిగను బిల్లునొందిరి. ప్రభువును గాంధీమహాశివోద్యమ జీవితమును మహాశివోద్యమలను గురించి ముచ్చటించి రౌలట్లుచట్టము చొప్పులను చిప్పించిరి. ముగారు (6-4-19) సంగటిగుంట బజారులో, మతియుక సభ జరిపిరి. శ్రీ వెంకట్రామి సుబ్బారావు శంకులు గారు శ్రీ రామస్వామిగుప్తగారు సత్యాగ్రహ ప్రతాపము పూని ఆదివారమునకు ఉపవాసము అందరినలనదని హెచ్చరించిరి. ఆదివారమునకు దుకాణములను మూసి ఉపవాసమున, భజనముచేసికొను పట్టణములకు తిరిగి శేవాలయములలో అభిషేకము మొదలమనది చేయింపవలయు ననియు ననిరి. శనివారమునకు శ్రీ కొండ వేంకటప్పయ్య శంకులు గారు మొదలు శ్రీయద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారు మొదలు ప్రభుత్వాధికారులు నోటీసులు జారీచేయించినారు. వారపురుగు కచ్చేరికి కెట్టిరి. శంకులు గారు అల్లరికి తావుందనని చెప్పిమొద ఆయుర్తరపురు ఉపసంహరించుకొనిరి. కాని ఆదివారము శ్రీ ఆంజనేయ శేవాలయమునొద్ద నుండగా పోలీసువారు తిరిగి ఒకనోటీసును జారీచేయించిరి. ఉత్సవములను ఏ అల్లరిలేక జరుగవలయుగా జరిగినది. 6 వర్తమా వారంతటవారే అక్రిందటిదినమున సభ చేసి కొని తీర్మానించుకొన్న ప్రకారము దుకాణములు మూసివారు. ప్రభుత్వమువారు దుకాణములు తీయవలసినదిగా నుండుట నేయించినను వారలకు కొంతమంది ప్రభుత్వాధికారులు తియ్యమని జుడిగించు కొట్టుతీసుక వారివారి సత్యాగ్రహదీక్షయను మహాత్మునిగాంధీనిర్వర్తిందిరి. సాయంకాలము అంజనేయలకు జయించిన వారి మైవాడులలో బహిరంగ సభ జరుపబడినది. ముగారు 8 వేలకుండి సభ నలంకరించిరి. అనేకమంది వర్తమా, పీడల్లు నుండిరి. శ్రీ కొండ వేంకటప్పయ్యగారు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండిరి. శ్రీ శ్రీ రాజు మామయిరెడ్డిగారు, మా. కాలివాడు గారు, రామస్వామిగుప్తగారు, ఏక లక్ష్మీనరసింహులు గారు పాటిబండ మార్గనారాయణగారు, రౌలట్లు చట్టమును నుండియు, సత్యాగ్రహదీక్షయను నుండియు నుపన్యసించి రౌలట్లు శాసనముల నిరసింపుచు తీర్మానముచేసి రాజప్రతినిధిగారికి పంపిరి.

ఈమని

రౌలట్లుబిల్లు-నీటితీరు.

దుర్గిరాల ఫిర్యా రైతుల మహాజనసభ:—తెనాలి తాలూకా, ఈమయియను ప్రత్యేకముగ నిర్మితమైన పండిరి యందు తెనాలి వ్యాపకమును కొండమిది శ్రీరాములు శంకులు గారి యాజమాన్యము సమావేశమైనది. వివిధ ప్రతేకములనుండి పరిధియు విచ్చేసిరి ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు పెద్దిరాజు కృష్ణయ్యగారు స్వాగతోపవాసము జరిగిరి. పులిపాళ వేంకటరామారావుగారు వేడిసభకు శ్రీరాములుగారు గానవలంకరింప నెందుట ఎంతయు నుంజనముగా నున్నదని విన్నవించిరి. పిమ్మట అంచేకయ్యగారు నుపన్యసించిరి. గొండ పేట జ్యోతిశ్శ్రీ గారు “మాతృదేశం” ను గూర్చి పద్యముల జదివెరి. ఇంతపల్లె రామకృష్ణయ్య శాస్త్రిగారు “స్వా

సత్యాగ్రహము హింస వాదవిషయమును, వారే దృష్టగోచరై యుండిన సంతమందినది. చురణమునకునుండ నా తెగించియున్నాడు. నలుగురు మహాత్ములీయులును, 5 గు హిండువులును మరణించినవియు, 20 పురు గమించిన వున్నా నియు 18 రకు చెబ్బుటెగిలిన వరుయు శ్రద్ధాసంపన్నునిగా వ్రాసిరి. సత్యాగ్రహుల తిదియంది ప్రారంభముగ నీ పత్రికా ను. తగిన సప్తము నొందనిది ఏతేతమును బాగుపడవలె ప్రారంభకార్యమునకును బూనుకొనవలెనని మనంబు స్పందింపె. పడదలచి యున్నాము. అదియే సత్యాగ్రహావేశ విత్తులు

దృక్పథమునుబట్టి చూచుచేత దీర్ఘజలలో కొంతగాఢము గలవలయును. అధికారులు విద్యుత్ గోడలను పూర్వము విద్యుత్తును పట్టుకొనబడిన ఇతరులను తెచ్చుచు వారు పట్టుకొనిరి. ఈరెండును కాని పనులు సామాన్య విద్యుత్తు అధికారులను మన్నింపకుండుటలో తాము కారాగారమున కిటుకే కొరకొనవచ్చును. ఈయదృశ్యమున కిటుకే వారే యేకావసరముల నుల్లంఘించుచు నని తీర్మానింతురే అట్టి వానినే సత్కార్యములు జరుపబడునను. నీటిని కాననములు పెట్టవలసి జరుపబడుటకు ముందుగా మనకు తగిన కట్టడమును ఆర్జియంగ్రహమును కుదుర్చువలయును. అట్టి గురుజులును పట్టుకొనుటకు శ్రీపురుషులు సంఘమువారిని కాననములను చూచి యిదికాదు అని తమ కాననాధ్యక్షులమును తెలియజేయువలయును.

విద్యుత్తు రెండు తీర్మానములు చేయబడినవి. అందు మొదటిది దీర్ఘజలమును సురక్షించినవారియెడ సానుభూతిని తెలుపుచు చేయబడినది. రెండవది రోజులు కాననమును రద్దుచేయుట జరిగినది ఇంద్రియామంత్రిగారిని గోరుచు చేయబడినది. సభ వారు సభాపతి దేశమునందు చూచుచున్నట్లును హిందువులను వారిలో జేరి. గాంధీగారి సందేశ ముంబడిన వెనుక నమ్మక లూరగింపు జరుగుచున్నది. వివిధ జాతివలన వారికొకటికీ తేరి మొదట మాధవభాగమునకేరి. అందు ప్రార్థనల మొరలించుకొనుట ఎరి యంద్రియ వారు పొందు.

సాయంకాలము శ్రీమంత్రి ప్రత్యేకముగ మొదలవేసిరి. సభాపతి ప్రసంగించిరి. వారిలో గాంధీగారి వాక్యము. సరోజినీ దేవియు నుపసగించెను.

6వ తేదీనాటి సాయంకాలము జిల్లా గాంధీయ సమావేశమున సొక బహిరంగసభ జరుపబడినది చోటు చాలించుట రెండువోట్ల రెండుసభలు గావించబడినది. ప్రజలందఱును రోజులు కాననముల నెరించుచున్నారని గావున ఇంద్రియామంత్రిగారు వానినిరద్దుచేయుట జరిగినది తీర్మానములు చేయబడినవి. సాయంకాలము మొదలవడిన ఉపసభ్యులలో పెల్ల సర్దిపాటిపేటి గారిని చాల ముఖ్యమైనది. హిందూ దేశమునందు భాగముల నుండియు తెలుగుదేశము ఆనమ్మక తీర్మానములు చెప్పివారికి కేంద్రాధిపతియ్యై గావున చరిత్ర గారు వాటి సంగీతంపనుండ జేయువలసినది ఇంద్రియామంత్రిగారిగారు తాము చేయవలసిన పనియని అతడు చెప్పెను కాతెట్లు చట్టమునంటి కాననములు పాలక పాలితుల స్నేహపాపములను చాలవలసి విడివిడ గలవని అతడు మెక్కినవానిని చెప్పెను. గవర్నరు మెంటువా రీకాననములను రద్దు చేయునట్లు చేయుట రిమినిధ్యక్షులను చూచి చెప్పిరి. గవర్నరు మహాశయమును, వట్టెలు, కె. నటరాజును, బి. జి. హర్షిమను, సరోజినీదేవి, బాపిపేటగారలు గూడ ఉపసగించిరి. జానకమ్మగారు సభ తేగిరి.

అల్లరు లేమియు లేదు.

హోయాయలల్ల జాగ్రత్తతో సాగించినసత్కారము ప్రతాపచరితము గాంధీమహాశయని సహాయమున నెమ్మదిగగడచిపోయెను. అల్లలేమియు జరుగలేదు. ఉదయముననే కేలకొంది ప్రజలు సమాధిస్థాన మాచరించిరి: మూడువేలల జను లట్లు చేసియుండురని తెలియచున్నది. బ్రాహ్మణ యధాప్రకారమున నేడవది. మిల్లు యంత్రాల యందు లోక నేకములు లేకవలెను. ఏదైన అల్లరి జరుగనంటిన నిచ్చుటనే గలంగలవలెయిందెను గాన నిచ్చుట నెట్టిఅల్లరియు గలగకుండుట సంతోషవహము మంగళవారము నెలగుటచేత అదివారము నెలనైనను పెట్టెయంత్రాలయములు తెరువబడినవి. పోలీసు వారి సమంధుగురను ఆరెట్లుచేసిరి. అంజుమాను ఇస్లాముదాలులో మహమ్మదీయులొక పెద్దతెగవలసిన నొసరింప వలసియిందెను. గాని ఎందుచేతనో అది జరుగలేదు సరకును సంతోషవారసాధారణమైన విషయము లేమైన జరిగినట్లునూ గాని యుండదు. అంతా నెమ్మదిగ దియగడచి పోయెను.

కలకత్తా, సిల్హ, ఢిల్లీ రంగూను, బెంగళూరు, తంజావూరు, తిరుచనాపల్లి, కీరంగవలంబు నిట్లనే ఉపసభ్యులములును, సభలును, ఉర్రేంపులును నెమ్మదిగ జరిగినవి.

వాపట్ల అడిషనల్ కోర్టు.

ఫయల్ న్యూస్ 96/1918

వాది: గంగం నువ్వారాయుడు.

ప్రతివాదులు: తోట అంకమ్మ గంగయరా.

ఈ వాది ప్రతివాదులమీద ప్రాంతే నోటు వాకి చాలట్లుకొనుటకు వాచాచేసియున్నాడు. ఆదానా 26-4-19 తేదీకి వాయదా చేయబడినది.

కామర ప్రాంతు హనుమంతరావు

బడినది.

వాదితరపున పీడరు.

నివిలులాలను పాటింపకుండుట.

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 7.—ప్రస్తుతమునకు ఏమీ పుస్తకములను ప్రత్యేకమున చదువరాదనని కాసింపుకునో ఆయుక్త యవులను తీరస్కరింపవచ్చునని సత్కార్యమా కమిటీవారు సలహా నిచ్చిరి. తదనుగుణ్యముగ గంధీ విరచితములగు హిందీస్వరాజ్య ప్రభుగను సరోజినీదేవి ప్రభులను “సత్కార్యమా కథన” ప్రభులు నా, ముస్తాఫా కమలూ పామె గారి కీ వితము ఉపసభ్యులములు అను పుస్తక నిరీతులను బహిరంగముగ విక్రయింపబడినవి. వెంటనే కొంతమంది వాటిని కొనిరి. ఆయుక్తవారి చాలమంది సత్కార్యమా; గంధీ, సరోజినీదేవి, సోహానీ, లక్ష్మీదాసు తెచ్చి మొదలగువారు. ప్రతి పుస్తకమునందును అమృతవారి చేపాటుండెను. రిజిస్టరుచేయబడిన గుజరాతి ప్రత్యేక రెన్నియో నమ్మబడినవి. అందులో ఆయుక్త కొన్ని వాటిని కొన్ని. ఆయుక్తవారి తమ నోటీసు బోర్డులను విధివిధికి గొంపోవుచుండిరి. ఈ పుస్తకముల అమ్మకము తిన్నగజరుగు నిమిత్తము సత్కార్యమా సభాధ్యక్షులగు గంధీగారును, సభాకార్యదర్శులగు పెద్దప్రభులను నందిరి. అందులో నిట్లున్నది.—వీరతనమువారు నిషేధించిన పుస్తకములు మొదలగువానిని ప్రజలకు పంచివెట్టునిమిత్తము సత్కార్యమాలు కొనవలయును. సత్కార్యమా సభ వారు కొలది ప్రభులనుమాత్ర మున్ను నున్నాడు. సత్కార్యమాలు తాము ఆయుక్తపుస్తకములమీద తమ పేరులను విలాసములను వీలయినంతవరకు వ్రాసువలయును. ఆయుక్తవారిని తక్షింపవలయునని గవర్నరు మెంటువా రుద్దేశించుచున్నది ఆయుక్తవారు నులభింపు వారికి విద్యుత్తులను విలాసములు అందవలయును. ఈ పుస్తకములు రహస్యముగ అమ్మబడుచున్నవి ఎవ్వరైన ననజాలరు. వాటి నమ్మకములను విశేషముగ ఆతురత అతగరనులేదు. సత్కార్యమాలు కొంతమంది ప్రజలను తెచ్చుచున్ను చేసినది కొని వారికి పుస్తకములను పంచి విడివిడిచుచున్నది. నిషేధ వాద్యములు నెమ్మదికొనుటలో నివిలు లాను తీరస్కరించు జట్టి వానినేగాక ప్రజలకు తమని నీటిని గలపునట్టి వానినిగూడ నెమ్మదికొనవలయును గవర్నరు మెంటు వారి వాటివానిని స్వాధీన పరచుకొందు రని మనము ముందుకే ఎఱుగుచుము. సత్కార్యములందులకే సాధ్యమైనంతవరకు ధనమునై వాధార పడకువచ్చు. గవర్నరు మెంటువారు కొన్ని ప్రభులను తీసికొని నపుడు సత్కార్యమాలు తక్కినవాటి ప్రభులను వ్రాయవలయును. లేవన్న వాని వ్రాయనిద్యముగా నున్న స్నేహితులను చేరదీసి వారిచేత పుస్తకములను వ్రాయించుటయు మరొకరికి మరొకరికి వినిపించుటయు చేయవలయును. గవర్నరు మెంటువారు వాటినివేటిని స్వాధీనము చేసికొను వరకట్లు చేయవలయును. పుస్తకములు పూర్తిగా చిక్కనపుడు వాటిలో నచ్చుటచ్చుట నుండు భాగములకు సంప్రదించి వానిని వ్రాయించుటయు చదువుటయు చేయవలయును. ఈరీతినివారు నివిలు కాననములను జరుపబడుచున్నది. ఇంక వార్తాపత్రికల విషయమున నెట్లు సత్కార్యమావీరము వాచరింపవచ్చునను వారు రిజిస్టరుకాని వార్తాపత్రికలను స్వయంముగ వ్రాసి వాటిపత్రికల నేకముగ వ్రాసి వానిపంచివెట్టువచ్చును. ప్రతి సత్కార్యమా కేంద్ర స్థానముందు సొక ప్రత్యేకము (తరగతియందుండవచ్చును. అది సూక్ష్మకేపు పుట వొకదానిమించ నవసరము లేదు అట్టి ప్రత్యేకప్రకటించు సంపాదకు లొకపుట వ్యాసములను ప్రకటించు పెంక కట్టయియునదియు తెలిసికొన గలదు. మరి

యూ వార్తాపత్రికల విషయము కాననములను వార్తాపత్రికల (తరగతియందు నుల్లంఘించుట చాల అనుకూలముగ నుండగలదు. వ్రాయవారిద్రువ ప్రతికాకానన భవముండదు. గావున సత్యము లేనట్టి ప్రాయములను స్వచ్ఛముగను నిర్భయముగను తెలుపుకొనగలదు. మనస్సాక్షి కే తెలుగువలయు గాని మరి యెవ్వరికి నెరదు వెరయ నవసరములేదు. అందులను మంచిపని తీర్చుటకు సరళభావములను ఆరము హయుగ ప్రకటించుకొనవచ్చును. అయ్యో ఈ ప్రత్యేక చాలమందికి చేరజాలకే అని విచారించ నవసరములేదు. ఏలనన అట్టి ప్రత్యేక మొట్టమొదట నెరకించునో యిత దట్టి ప్రకటన నెన్నెనివ్రాసి ఇతరులకు పంచివెట్టుట అతని నిష్కర్మకధర్మము. ఈరీతిని ప్రత్యేక హిందూదేశమునకు వ్యాపించి పనితీర్చివేయులు జనమూనాములో పెదజల్లును. హిందూదేశముగ గురుముఖత పుస్తకాపేక్ష లేకయే ఎంతవిశేషమునో విద్య వ్యాపించువను సంగతి నందఱు నెఱిగియే చూచుచున్నారా!

సత్కార్యమా వాచకులలో ననేకమంది స్వయముగ తివ లేవని బొంబాయిలో దొరకమువారిచే నిషేధించబడిన పుస్తకముల నమ్మచున్నారని. కొనుక్కొనవలసినవారు రెండు అకాలకువైగా నెంతసామ్యుచియ్యెను పుస్తకములను కొనుక్కొనవచ్చును. అయినను చాలమంది ఎత్తుకునినవారు కొనుచున్నారని. ప్రాంత ఎన్టీజిస్టరు మధ్యస్థములను జమ్మదాసుద్వారకదాసు గారి పుస్తకము లమ్మచుండగా కొందఱు చూచిరి. పెట్టెగ్రంథములు రూ. 5 లు, రూ. 10 లు ఈవిధమున కొనుక్కొనబడినవి. ఆయుక్తవారు వారు నెట్లనే కొనుక్కొనబడుచున్నవి తెలియచున్నది.

ఎస్. ఎల్. మాస్టరు స్ట్రీటు 5-6 తేదీ సాయంకాలము చేరినది.

ఆరెగ్గాండ్రా నూయజుల మధ్యకుండు తంత్రివార్తల ఏర్పాటులు మరల సరిచేయబడినవి.

ఇంగ్లండునకు బోవు మెయిలుస్ట్రీటు వార్తను ప్రయాణము 18 వ తేదీ ఆదివారమున కాగిపోయినది.

మొనూరు ప్రభుత్వమువారు క్రొత్తగా ఒక పి డబ్బుడి. కాఖను సాయము 52 వేల రూ. ల భువ్వనో నెలకొల్పిరి.

బొంబాయి సరిప్రాంతము నగిర్బద్ధిచే యునియట్లము వాటికి రోజునకు 10 వేల గేలకు నీటిని సరఫరా చేయవలసినదని బొంబాయి పురపాలక సంఘమువారు కాంక్షను చేసిరి.

తెలకునిది:—తెలకు మహాశయమున 50 వేలంపైను పి.కో.గాడిమిద తెచ్చిర అభియోగమునకయిన తప్పమును ధరింప సాపించబడినది ఇప్పటికి 40 వేల రూ.పాములైనది.

ఈ సంవత్సరము మార్చి 31-వ తేదీ వరకైన సంవత్సరమున 48 కోట్ల 95 లక్షల రూ.పాముల విలువగల రూ.పాములు నాణెములును అర్ధరూ.పాములును ప్రజలవలన నుపయోగింప బడినవి.

మంగ రాష్ట్ర కాననసభ ఏప్రిల్ 8-వ తేదీ గూడ మరల సమావేశమయ్యెను. మంగళే గ్రామస్వపరిపాలనాచట్టమునకు చేయబడు సవరణలో మరి 73 చర్చించబడినవి. ఇంక 76 సవరణల కాలొచింపవలసి యున్నది.

జాతక మార్తాండుము. (1565)

ఈ గ్రంథము నూతన గ్రంథము. దీనిలో 1 జాతక ప్రశంస 2 గోచార ప్రశంస అని 2 భాగములు గలవు. ఈ గ్రంథము దగ్గర నున్న యెడల ఉద్యోగస్థులు, స్కూలు పిల్లలు, వర్తకులు, వ్యవహారస్థులు, వ్యవసాయదార్లు మొదలైన యావన్మంది జనులు ఎవరికి కావలసిన అంశములు వారు వేరు వేరుగా ఎప్పుటి కప్పుడు ప్రతినెలలోను ప్రతినంతర్వరములోను జాగు సంగతులు సులభముగా తెలిసికొనవచ్చును. ఎవరి జాతకము వారు పూర్తిగా వ్రాసికొనవచ్చును. దీనిలో ఆనేకమైన అనుభవజాతకములు చక్రములలోను ఉదాహరణములలోను బోధన పూర్వకముగాను జాత్రు సమృతముగాను వ్రాయబడినవి. దీనివల పోప్టుఖర్చులు సహితము రు. 2-8-0. ముందుగా 1 టి అడ్వాన్సు పంపినయెడల తక్కిన రు. 1-8-0 లకు ఈ గ్రంథము ఏ. పీ. గా పంపబడును. ఈ గ్రంథము ఋజువు గా లేదని వాదించినవారికి తిరిగి సామ్యు యిచ్చి వేయబడును. ప్రతులు స్వల్పముగా నుండుటచేతను కావలసినవారు 1, 2 మాసములలో పుగానే దరఖాస్తులు పంపవలెను.

ఆకెళ్ల - వెంకటేశాస్త్రి,

గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

విదేశతంత్రీవార్తలు

(రైతులకు విశేషము)

ఇంగ్లండు

నైతిక సదుపాయము.

లండను, ఏప్రిల్ 4:—నాగరాసంఘమువారిట్లు తెలియబడుచున్నది.—బ్రిటిషు వారులను చెందియుండియు సాధారణముగ బ్రిటిషు నైతిక సేవను విశేషములందు పనిచేయుచున్న ఉద్యోగియులను నైతికలను గ్రేటుబ్రిటనులో విశ్వవిద్యాలయములందు గాని స్వగతముగా కార్యాలయములందు గాని ఉన్నతవిద్య కళ్యాణియుటకు సదుపాయములు చేయబడును. సాధారణముగ బ్రిటిషు దీవులందే నివసించువారలలో కొంతమందికి వలసజేయుట దీర్ఘకాలముగా చేయబడును. బోర్డు ఆఫ్ ఎడ్యుకేషనువారు చేసిన యేర్పాటునందలి కొంత భాగము యునైటెడ్ కింగ్డుము యూనివర్సిటీకి సమానముగా ఉన్న ఒకరినొకరు సర్వము ఉద్యోగియులను నైతికలను గలపుటకు తగినయేర్పాటులు చేయబడును. బ్రిటిషు దీవులందే నివాస మేర్పరచుకొనినవారు విశేషవిద్యవిద్యాలయములందుగాని వలసదేశ విశ్వవిద్యాలయములందుగాని ఉన్నత విద్య కళ్యాణియుటకు తగిన ఏర్పాటులు చేయబడును.

“నైటు బుక్సు”

లండను, ఏప్రిల్ 4:—విశేష కార్యాలయమువారి “నైటు బుక్సు” యుద్ధమునందలి వారి జాబితాగ్రాములు నడువరించి ప్రకటింపబడినది. 1918-19 సంవత్సరపు వేరణకాలము నుండి ఇంతవరకు జరిగిన బోలెడు యుద్ధములందు వర్తించబడిన బ్రిటిషు అధికారులను తగినవారును తెలిపిన నివేదికలు చేర్చబడినవి. క్రిందటి దీర్ఘకాలములో మాస్కోనగరము నుండి బుఖారేజ్ (బ్రిటిషుస్టాన్ దొడ్డిట్లు చెప్పవచ్చును.) తేలొలది ప్రజలు రుసావలతో గాల్పుబడిరి ఇటీవల మరి తీయబడుచున్నది. 150 గురుచువ్యవ ఉద్యోగియులు ప్రాంతోపురద్దకు స్వానుగద్దకు జైదీయగ పట్టుకొనబడిరి. ఏకైక రింబర్సుద్ద ఉన్న బ్రిటిషు కాన్సుల జనవరి 18 న తేదీ నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.—యూరూపు నగరములలో ఉండలకొలది జనులు చంపబడిరి. మాస్కోలదేశ విక్రీత ఉద్యోగియులు భుజములందు మేకులతో కొట్టబడిరి. కొంతమంది పౌరుల కండ్లువలదెంకబడినవి. తక్కినవారి ముక్కులు ఖండింపబడినవి. మరికొంతరుని చరిత్రేత నునుగుల గోల్పోవునరకు నడులలో ముంచివేయబడిరి.

మాస్కోనగరము వోకమానగా భయపెట్టబడి పట్టుకొనబడిన బ్రిటిషు ఖయీసలకులకు తమిర మిక్రిమందలి ఖయీ దీలకును పెట్రోగ్రాదునందలి దచ్చి ముక్రి కొంత సహాయము నొసరించెను. అతడు ఎం. టెడిప్పేరిక గారిని తరచుగ సందర్శించుచుండిరి. టెడిప్పేరిక గారింకంకు బలమును జూచి విస్మయము చెంది సోవియట్లు అధికారులు తమ క్రూర్యములకు తగిన ఫలమును తప్పకుండ సంద వింపగలరు. బ్రిటిషు ప్రజలంతి యేమగునదియు నిశ్చయమగు వాగ్దానముల నతనినండి గ్రహించుట సందర్భము.

బ్రిటిషు గవర్నమెంటువారివద్ద అధిక స్థితిగతులను గూర్చి కొన్ని లెక్కకాగితములు ఉన్నవి. వాటినిబట్టి మాదీక బోలెడుపట్లెట్లు బుజుములపాల బడి చెడిపోవునదియు విదితము కాగలదు. కొంతకాలమునకు వాట్లు పరిపాలనచేయుటకు జేయుచు కొంత కష్టపడవలసియున్నది గాని అది చాలదు. క్యూసానుపుష్టి నానాటికి దుర్భర మగుచున్నది. ఇవరకు విత్తనముల నిమిత్త ముందిన భావ్యమును, దున్నుటకుందిన పశువులను భక్షింపవలసినవచ్చును.

ఈ స్థితి కొంతమంది కట్టుస్థితి బోలి యున్నది. కాని ఉత్తర రుస్సెయిందలి మోచునివారకదగములు చాల ప్రాణభయమైనది. అచటి నైతికాధికారులను గూర్చి చాల ఉత్తమాభిప్రాయ మంతటను వ్యాపించియున్నది.

ఉత్తర రుస్సెయిందలి మిక్రిమందలి దళముల ముఖ్య సేనాని జనరలు విరనునైడు గారు చాల అశుభమైన పరాక్రమము గలవారని నైతికాధికారులలో చాలమంది అనుకొనుచున్నాడు. అతని సహజోత్సాహకై చాల అశుభావహము. అతడు ప్రపంచమంతయు తీరగతు. కిచనరు ప్రభువులంటి మనిషి 6 అడుగుల 4 అంగుళముల ఎత్తులందు. జర్మను హీరో కేంపేయునందలి దళము ఎదుబుద్ధ తోలావాడుగ బోటీ చేసును. ఇప్పుడతడురంగమునందలి వివిధ ప్రదేశములనుజూచుచు అచటి నైతికలను సుస్పృహించుచు కాలమును గడపుచున్నాడు.

భారతీయనైతికలకు గౌరవములు.

లండను, ఏప్రిల్ 1:—ఇటలీ రాజుగారు కర్మలు ఆర్. ఎ. పీటెగారికి సెంటు మార్స్, సెంటులూజరను గౌరవ దీరునును, కరీబాన్ లెఫ్టి సెంటు కర్మలు ఎల్లెజాండర్ కపన్నుగార్లకు ఇటలీరాజ గౌరవదీరువలయును ఇచ్చిరి.

కూచీలిహారు మహారాజుగారు.

లండను, ఏప్రిల్ 1:—కూచీలిహారు మహారాజుగారు నాగిపరవారమును హిందూదేశమునండి లండనుకు వచ్చి చేరిరి.

ఆగాఖాను గారు.

లండను, ఏప్రిల్ 1:—ఆగాఖాను గారు పారిసు నగరమునకు వెళ్లిరి.

మరణములు.

లండను, ఏప్రిల్ 1:—మేజరు జనరలు సర్. ఎఫ్. హెచ్. డ్రమ్మంగుగారును, బ్రిగేడియరు జనరలు ఇ. ఆర్. కోల్చెయి గారును మరణించిరిని ప్రకటింపబడినది.

దక్షిణాఫ్రికా

శత్రుదేశీయులు.

కేప్టౌను, ఏప్రిల్ 1:—సరినిధి సభయందు సర్ తామస్ బాటుగారు శత్రుదేశీయులను వ్యవశేషము బంపివేయుటకు, వారి వ్యవహారములనుగా నిర్ణయించుటకు హామీస్ బిల్లు రెండవ లక్షలకు మించుచున్నది ఇట్లు చెప్పిరి.—ఈ బిల్లు మూలముగ ఇప్పుడు ఈ దేశమునందు నిర్మాణమునందును బడిన 1914 మంది శత్రుదేశీయులను (వ్యవశేషములను బోగోరు వారు) ఈ దేశమునందు స్థిరవాసస్వాగత్యమును బడకు జాలకుండున 414 మంది శత్రుదేశీయులను, ముద్దకాలమునకు దేశాంతికి భంగకరముగ ప్రకటించిన గవర్నము 150 మంది యువ వినుదల చేయబడి వ్యవశేషములను బంపివేయబడును. 150 మంది జర్మనుల విషయమును ప్రత్యేకముగా వారితో విచారించబడును. శత్రుదేశీయులు ఈ దేశమునందు స్థిరవాసము ఏర్పరచుకొని వ్యవహారములనుగా చేయునట్లు సర్టిఫికేట్లు నీయవలెనని కోరినది. దేశాంతియగుటకు శత్రుదేశీయులను స్వహతీయమోక్షతాపత్రములను ఈ విషయములకు ప్రభుత్వమువారి కీ బిల్లునకు అధికారము గలగుచున్నది. 1204 మంది శత్రుదేశీయులు శ్రీలంక ద్వీపభాగ సహితము యిష్టమునై వ్యవశేషములను బోవచ్చును. 150 మంది నిర్బంధముగ పంపివేయబడును. సంది ప్రత్యేక సంతకములు చేయుటకు వరకు జర్మనులను దక్షిణాఫ్రికాలో చేరనిచ్చు సమస్య పరిష్కరింపబడజాలదు.

కుమ్మా

ముగ్గాయ్యనందలి నైవ్యములు.

లండను, ఏప్రిల్ 3:—ముగ్గాయ్యనందలి మిక్రిమందలి నైతికల స్థితి చాల ఆందోళనముగ కలిగించుచున్నది. వాటిని విమరులయొక్క త్రొత్తనైవ్యములకు వాటి సహాయార్థ ముంపుటయొక్క చాల ఆశక్యము. ఒక ఆమెరికను పటానము ముగ్గాయ్యన కేగుచున్నది. బ్రిటిషుదళములు వారి నెనుకబోస నిర్ణయగుచున్నది. ఆర్యేగము రంగముల బోలెడు లింతలోనే ముందు కరుగుబడు ప్రహ్లాండు మగు ప్రయత్న మొనరితునని తలపెట్టబడుచున్నది. స్థితి ఇట్లుండ మిక్రిమందలి నైవ్యము లింకను మునుచే నట్లునే వాగదానమగుచున్నది. శత్రువుల కనుభ్యాకములను నైవ్యములు ఉన్నవి. మిక్రిమందలివారు తగిన సహాయ మొనరింతునని వారు చాల భాగము కాక్రమించుకొనగలరు.

అందుకులన మిక్రిమందలివారు చాల తొందరగ నచటికేగుటసరమని నొక్కికొక్క చెప్పబడినది. ముగ్గాయ్యన చాల అనుకూలమగు ప్రదేశములనున్నది గనుక శత్రువుగా వినుకబడదు.

ఉత్తరముగ; సందిసభ.

లండను, ఏప్రిల్ 4:—ఉత్తరరుస్సెయిందలి నైతికల వివాదకరస్థితిని జూచియే సందిసభవారేయొ యొక విధానమును రుస్సెయిట్లు ములంబించుటకు త్వరలో నిశ్చయింపవలయునని హెచ్చరింపబడుచున్నది. అచటి నైవ్యములను విడిచిపెట్టుట కెట్టి ప్రయత్నములను మానగూడదు.

పోర్చుగెసుంటుజారిగజెటు

ఎ. సి. డెఫ్ గారు, గవర్నరుగారికి ఆంతరంగిక కార్యదర్శిగ నియమింపబడిరి. టి. యమ్. మాచల్ గారు, నిరణు సప్టెయిన్ డైరెక్టరుగ నియమింపబడిరి. ప్యూడినగుగారు నిన్ను బాతుల శ్రేణిభాగ్యవృద్ధికి ప్రియేకోడ్యోగిగ నియమింపబడిరి.

జె. డెల్లు. భోమి గారు బెజనావలో డిప్యూటీ నిరణు సప్టెయిన్ డైరెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

పి. కేంట్ రామానుజులు కెట్టిగారు, గంబాము, విశాఖ పట్టణపు మండలములలో సర్వేక్షక డిప్యూటీ కలెక్టరును, ఆ. మెంకొగ్రామస్వగుగారు, ఆంతర్యములో స్పెషల్ డిప్యూటీ కలెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

లోకల మ్యూనిసిపలు కాళి.

కడప జిల్లాబోర్డుకు జి. పి. సోమి గారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. కోరవల్లు జిల్లాబోర్డుకు కె. రామానుజులు గారు సభ్యులుగ నియమింపబడిరి. ఆదోని మ్యూనిసిపాలిటీకి, జె. వారి. శ్రావణముగారు సభ్యులు. బరంపురపు మ్యూనిసిపలు సంఘమునకు ఎ. పి. పాల్వోగారును, నోస్ పేట మ్యూనిసిపలు సంఘమునకు వి. నానుబహదూరు టి. కోదండరామ వాయడ. గారును సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

ఒంగోలు తాలూకాబోర్డుకు పూటుకూరి కోడిలిం. రా. కెట్టిగారును, మాగ్గాపురపు తాలూకాబోర్డుకు తాటివద్ద శేషాచల మధ్య గారును సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

గాకివాడతాలూకా బోర్డులో, రెడ్డండ్రి గారు రాంచాయీదారుగారు, గుంటూరు తాలూకాబోర్డుకు ఆర్. యం. వి. గోపాలరావు వంతులుగారును, సభ్యులుగ నియమింపబడిరి.

విశాఖజిల్లాను జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నాగం గారు చంద్ర అప్పారావు నాయుడుగారు సభ్యులుగ నెన్నికొనబడిరి. నరసపట్నం తాలూకాబోర్డులో దస్తూరి రామాగారు గారు ఉపాధ్యక్షులుగ నెన్నికొనబడిరి.

మాల్యూరు లక్ష్మీకరనినామ గారు, యాడకల్లూరు మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.

బొబ్బి వివేచచంద్రపాలు గారు.

బొబ్బి వివేచచంద్రపాలు గారు క్రిందటి కనీవారము వాడు రాజుపాత్రవరకును చేరి. ప్రకటన యుక్తావస్థలో నతని మారేగించి గౌరవించిరి. వాటిసానుకాల మరణము ప్రస్తుతాదర్శముగూర్చి బహిరంగోపన్యాసము నిచ్చిరి. నుమారు నాలుగువేల లుండి ప్రభు. బోయిరి. జి. రామచంద్రరావు ఎం. ఏ. గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. వివేచచంద్రపాలుగారిని సభ్యుల కెటుకవరకును వాంఛిరి. ప్రస్తుతి అంద్రోద్భవము 1907-18 సంవత్సరములో పాలు గారీగ్రాంతములకు కచ్చితపు డారంభ మైనది. పాలు గారు రెండుమాసముల కొద్దీ కేక్కులు ఆతిథ్యమును బడసిరి. మంజూరము లేనందులో అందిన ఘోషనకు శ్రుతిరేకముగ సాక్ష్యము నీయగోరగా నతడు నిరాకరించెను. అప్పుడొకమామను మరి యొకమాను జేతరక్తిర ప్రకటించు మహాపాతకమునకును అతడు విక్షింపబడినది. సభ్యుల ఆహ్వాదరచములు దింగిలెంగుమంద పాలుగారు తేడి గంభిరోపన్యాసము నొసగిరి. 1912 సంవత్సరములందు హిందూదేశాధిపతి మెట్రోపొలిటన్ బొందినది యనతడు తెలియజేసెను. మొదటజరిపూర్ణ స్మృతిపాలనము వ్యాపించింపబడినది. ఇప్పుడా యాదర్శము సామ్రాజ్యధర్మపరిపాలన మాత్రమే ముగ్ధమయినది న హిందూదేశము బ్రిటను కెంతో మహాపాతక మొనరించినది మును తెలిసెను. హిందూజాతియు సహాయ మొనరించాలి వాని యాదాబట్టి వలసనేగాని కట్టుముల కాళిదికాదు. హిందూదేశమునకు స్వతంత్రపాలనము వచ్చులెట్లు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంక్షాంతాభివృద్ధి వేరుని మరణము తెలిసెను. సంక్షిప్తభావర్య నతడు చాలవరకు చర్చించి అయిన మహాబలవత్ ప్రదేశములొక లియైడ్ జాములు స్థానలయింపకంపెరిగా నవట క్యరపాలించుచున్నవని అతడు సందిసభకు వర్ణించెను. వారి హిందూదేశాధిక స్థితి చాల విషాదకరముగ నున్నది. ఇంగ్లండు వాన్లెయు లింజియూర్తమును గూర్చి ఎట్టి పద్ధతి నవలంబించుననియు నతడు కోరవ 1 చర్చించెను. పాలుగారిని ఆప్యతునకును నందరము లర్పింపబడిన పిమ్మట సభయగి నెను.

మదరాసు శాసనసభ.

(ముద్రించగా మిగిలినది.)

ఈ తీర్మానమును ఉపసాదించుచు, ఇతర జిల్లాలలోని స్థితులను, విశాఖజిల్లాను జిల్లాలోని స్థితులకు క్లుప్తము గలదు. ఈ జిల్లాలో చాలభాగములను వివిధాధికారులు గలవు.

అధ్యక్షులు

మా॥ బిల్లగారి ప్రభుత్వము వివిధ బాగుగలదును అని నడిపిరి.

మా॥ బిల్లగారు

ప్రత్యేక శాఖలమేలు ఉద్యోగి తనవేదికన పంపిరి. ప్రభుత్వము, ఈ వేదికను విచారించుటకును, తేలికముగా శాఖలమేలు ఉద్యోగి తనవేదికను విస్తరించుటకును పనులు చేయించుటకును.

మా॥ వేంకటాచారిగారు

శాఖలమేలు ఉద్యోగియను, రెవెన్యూ భార్యలను చేసిన వేతులను నాశనము చేసి తెలుపుచున్నాను. వేరుచేసిన విభాగములను ప్రభుత్వము విచారించుటకును పనులు చేయించుటకును ప్రభుత్వము వారికి విజ్ఞప్తి చేసిరి. ఈ జిల్లాలోని పట్టణములందరు ప్రభుత్వమువారి చర్యలను గోరొందుదురు. విశాఖజిల్లాను జిల్లాలో ఒక పూట భార్యలను చేసినందుచున్నా రని నడిపిరి.

మా॥ సూర్యనారాయణరావుగారు

పాలెం, పాకసిద్ది తాలూకాలనుండి అమిరుగు జనము లెగనాకు పోవుచుండిరి. ఇదియే అధికదృష్టిని తెలుపుచున్నది. తిరుగ ఈ భూములను గవేషణి ఎక్కువ పన్నులను విధించుటకును ప్రజలకు విశేషకష్టమును కలిగించును. ఈ తాలూకాలో విశేష పన్నుల వేయట కన్న మైనవి కావు.

అధికపట్టికను చర్చించుట.

మా॥ వేంకటాచారిగారు.

మిగిలిన రాష్ట్రములు, మదరాసు రాష్ట్రమున విభాగమును, భూమును విశేషము తెలిసిన వున్నందున. ఈ విషయము వాస్తవమునకాదు ఈ సభవారు నిర్ణయించునగును. ఈ రాష్ట్రము మిగిలిన రాష్ట్రముకంటె అధిక భూములను పొందలేదు. హిందూదేశప్రభుత్వము వారి కిచ్చునట్టి అధిక విరాళములన్ని మదరాసు ప్రభుత్వము చాల వీధి స్థితిలో నున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగులు జనుల అధికభారమును తగ్గించుటకు చాలపాటుచేయుచున్న మాకు ప్రభుత్వమువారు తెలుపుచున్న హిందూదేశప్రభుత్వముకంటె, రాజప్రతినిధియొక్కయు సంస్కరణ విధానమున మదరాసు ప్రజలకు విశేషలాభము లేదనియు, మిగిలినరాజధానులెంతి ఈ రాజధానియును ఉంచవలసిన దనియు ప్రజాప్రతినిధులు తెలుపుచున్నాడు.

సుంకపురపాలనాధికారములో మదరాసును ఏరాజధానియు మించలేవు. ప్రభుత్వమువారు మద్యపానములపై అధికమునియలు విధించియెడల, ప్రజలు ప్రాణము నురాధారమున కడలుదురు. ఇందిములమున జనుల సైనికకృత్యానము అభివృద్ధిచేడను. ఇవి సంఘమున విశేషలాభకరము. ఈ సంఘములలో రేవెన్యూ కష్టము కలుగు నని ప్రభుత్వము తలచుచున్నది. ప్రస్తుతపద్ధతులవిధ మద్యపదార్థముల విశవతి చేసియెడలను అధికపన్నును విశేషముగా కలుగును. కల్లు ప్రాణహరక గలది విశేషముగా గలదు. ప్రాణహర విశేషముగ నుండుట కలన దేశములో అంత భగము అధికముగా గలదని ప్రభుత్వమువారు తలచుచున్నాడు. షాహుద్దౌలను ప్రభుత్వమువారు మద్యమును ప్రజల సౌఖ్యమునకు అందజేయుచున్నాడు.

అడవులు

40కి లక్ష అదాయము అడవులవిధ కచ్చులకు 18 లక్షల రూపాయలను పోట్టు ఉద్యోగులవిధ ఖర్చు పెట్టుచున్నాము. సంయుక్తరాష్ట్రములవారు 9 1/3 లక్షల ఖర్చు పెట్టుదురు. ఈ క్షయములను 81 లక్షల అదాయము వచ్చును. మదరాష్ట్రములో పోట్టు పరిపాలనమునకు విశేషఖర్చు అగుచున్నదని తెలుపుటలేదు. సాధారణముగా ప్రతిబలకు భాగజ్ఞానము నడిచినను, అకాళితో సంబంధములేని ప్రజలకు సంఘమును ఏర్పరిచి అధికాభివృద్ధి గలుగు పద్ధతి నేర్పకున గోరుచున్నాను. క్షయమును తగ్గించుటయు, అధికము

త్రమను క్రమముగా వర్తింపజేయుటయు, పరిభ్రమమువారి నుభ్యుధి. మదరాశరాజధాని బహువేదయైనది. తప్పవట్ల తప్పును చక్కజేయుట కరియైన పద్ధతిగాదు. ఈపరిపాలనా యంత్రమును కోర్చింది, లాభముగలగునట్టివాని నంచి మిగిలిన వాటిని తీసివేయ గోరుచున్నాను.

పోలీసుశాఖ

పోలీసు శాఖవిధ క్షయమునుచుండిన విషయము భారతీయరాజశిల్పాలకు పురాతనవిషయము. క్షయము దినదిన పరివృత్తముగ నున్నది. పోలీసువిధ 9 కోట్లరూపాయలను ఖర్చు పెట్టుచున్నాముకద్యలే. 6 లక్షలు ఖర్చు పెట్టుచున్నాము. ఈ క్షయమును తగ్గించుటకు కొంత కాము విశేషించవలసియున్నది. అధికముగా పన్నువిధించుట యును, అధిమ ఖర్చు పెట్టుటయు, జేతముగ పన్నును కలిగించుచున్నది. గల వసీయను యుండుటలేదు. నివయన్న యెడల పోలీసు శాఖకృత్యుధికి కలిగవలయును చేయించును.

మా॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు.

ప్రభుత్వమువారు పంచాయతీ పరిపాలనాతీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించుటకు నేను అభినందించుచున్నాను. కల్లెలోని ప్రజలకు కొంత రాజకీయవిద్య గలది, వారిలోకి విజ్ఞానము కలుగజేసి, పరిపాలనాభివృద్ధిని ప్రజలు తెలిసికొని, హక్కులనుట్టి స్థితిలో నున్నయెడల బాగుగ నుండును. దేశములో షామును విశేషముగా గలదు. ఈవిషయమును ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిదియు, లేనిది యను తెలియుటలేదు. ఈవిధిని చక్కజేయుటకు ప్రజలమైన సహాయము చేయవలసియున్నది. ఈ విషయమై ప్రభుత్వము ప్రోత్సహింపవలెను అవలంబించిన, దేశములోని సరిస్థితులు చక్కబడవు.

విద్య

ఆరవ నిఘంటు తయారుజేయుటకు ఏర్పరచిన 87000 రూపాయలను కలుపుకొని 2కిలక్షలు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమున కీయబడెను. విశ్వవిద్యాలయ పుస్తకభాండాగార భవన నిర్మాణమున కిచ్చిన ఒక లక్షరూపాయలను, భవన నిర్మాణమునకు లెక్కనని నా అభిప్రాయము. తక్కిన విద్యవిషయములలో అభివృద్ధి గలిగిండుటకు ప్రభుత్వమువారి నేను అభినందించుచున్నాను. బొంబాయి దొర తనవారికలె మదరాసు ప్రభుత్వమువారును పారిధమిక విద్యావిషయమును పారింధించుట చుట్టాకసరము. మదరాసు ప్రభుత్వమువారి కాసగమును అంగీకరింపండుటకు నేను చాల విషయముజెందుచున్నాను. అధికవిషయమును, నూతనములను అభివృద్ధిచేడుటకు విశ్వవిద్యాలయమువారు తగినచర్య తీసికొనవలసియున్నది. ప్రభుత్వమువారు విశ్వవిద్యాలయమువారికి ఎక్కువ విరాళమును ఈ విషయమై ఈయగోరెనుకొత్తగాపారిధమికపాఠశాలలను నిర్మించునట్లును పుస్తకపు పాఠశాలలను సరియైన పద్ధతిలో పెట్టునట్లును, పాఠశాలలో సరియైన విద్యగలపు విషయమును ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించుట. బాలల అనుభవము విద్య గలపుట ప్రభుత్వమువారి ముఖ్య విధి. క్రమసాధకములనులంజే అభివృద్ధి సులువుగాక, కృషిశిక్షణలు అభివృద్ధి చేయవలసియున్నది. రాజధాని యందు విశేషభాగములలో ప్రవేశ విషయమై ప్రభుత్వమువారు చాల శ్రద్ధతీసికొనిరి. ఈవిషయమై నేను ప్రభుత్వమువారిని అభినందించుచున్నాను. ప్రత్యేక పరిశ్రమలలో ప్రజలు ప్రవీణులగుటకు కొంతవంది విదేశములకు పంపవలయును. నేను మదరాసు పురపాలనా సంఘముభ్యుధి గలుగజేతి, ఈ సంఘములరపున మట్లాడుచున్నాను. జలమయొక్క అందుబడి మరికాళుల విషయమై ప్రభుత్వము దయాధ్రిహృదయముతో శాశ్వతపరిపాలన దని నేను కోరుచున్నాను. న్యాయశాఖలో పనిచేయుచున్న స్వల్పజీతములు పొందుచుండి యుద్యోగులకు జీతమును హెచ్చింపవలసినదని ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి.

మా॥ ది. బి. సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడు గారు.

యజ్ఞములను దేశములో విషమస్థితులు కలిగినవి. దేశములో అధికదయఖము బయటజేరినవి. అన్ని జీవంతెలు, బియ్యపుధరణ హెచ్చుటకలన, విశేషపన్నుల విధి ఏర్పడినది. మాముఖస్థితి ఏర్పడునట్లు చేయుట ప్రభుత్వమువారి విధి. 50 రూపాయలకుగా జీతమును పొందుచుండిన ప్రభుత్వోద్యోగులు ఈ కలపులో బ్రతుకుట బహుకష్టతరముగానన్నది. ప్రతివారును ఈ కలపుకలన పీడిం

పబడుచుండిరి. ప్రాథమిక విద్యావిషయమై 16 లక్షలు గత సంవత్సరముకంటె ఎక్కువ క్షయపరచినను, ప్రాథమికవిద్య కీధముచాలతక్కువ. కాకినాడలోని కలకత్తా నిబంధనానికి అధికభాగము హెచ్చుగలంజే ప్రభుత్వమువారు వీరికి తగిన సహాయము చేయవలసినదని నేను ప్రభుత్వమువారికి విజ్ఞప్తి చేసితిని. కాకినాడలో అనుప ప్రతిభ వనము నిర్మించుటకు అధికపట్టుక కొంతవిరాళమును ఒకగినిండుటకు ప్రభుత్వమువారిని నేను అభినందించుచున్నాను.

మా॥ శివరావుగారు.

దేశమున కాటకము అధికముగాకలదు. ఈయస్థితిని తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు తగినపద్ధతులను నెలవిల్పలయము శీఘ్రకాలములో ఈ కాటకము అంతమొందు అవకాశము కాన్పించును. అధికపట్టికలో కలపు వలన పరిస్థితులకు గాను రెండు లక్షల రూపాయలను ప్రభుత్వమువారిచ్చిరి. మిగిలిన సానిటరీ పనులకు ఏర్పరచిన 7 లక్షల రూపాయలను చాలతక్కువ. వీధిబాలురు మాధ్యమిక విద్యనభ్యసింపటకు ఉచిత విద్యావేతనము ఏర్పరపవలయును. గానిచుకొద్దగులస్థితి చక్కజేయవలయును. జిల్లా సంఘమువారి చీకెద్యాలయములకు ధనము చాలా తక్కువగానన్నది. వీరికి, నేత్రవై క్షయము, పండ్లు కట్టు వైద్యులను ఏర్పరచుకోరిరి.

మా॥ కవలపుర ముప్పిలు నాయుడుగారు

గత సంవత్సరము ఈ దినములనుండి దేశము నూతనశక్తి మేర్పడెను. యజ్ఞములో రాజీనామాచరిగియెడల దేశమునకు తేచుము గలుగును. ఆహారపదార్థముల ధరలు హెచ్చుటకలన, జనులలో దుర్బరస్థితి ఏర్పడెను. ప్రభుత్వమువారును ప్రజలను ఏకీభరించి ఈ విషయములలో గట్టిపనిచేసిగాని జనులభాగలను దొలగించుటకు తగిన మార్గములేదు.

కాలవలవిషయమై నేను ఈసభలోకి ప్రత్యేకముగా ప్రభుత్వమువారు కావలల లాకుగా త్రవ్వించెదరని ప్రభుత్వ త్రవవిచ్చిరి. ఈ కాలవత్రవ్వించుటకు స్థానికశాసనసభల అంచనలవిధానము కావలసినది ఏనిప్రాధాన్యతలదేదని తెలియుచున్నది సాధ్యమైనంత క్రమముగా ప్రభుత్వము వారినివిషయమును పరిష్కరించెదరని నేను నమ్ముచున్నాను.

అధికకాభాగపతి అధిక పట్టికను సరిగా ప్రవేశపెట్టునండుటకు నేను చాలా సంతోషించుచున్నాను.

మా॥ అమామ్యుడుతెంచి మరక్కాయరుగారు.

ఈ రాష్ట్రములో ప్రాథమికవిద్య ప్రారంభింపనండుటకు నేను చాల విచారపడుచున్నాను. ఇది రాష్ట్రములో ఈ విషయమును అనుకూలముగా పరిష్కరింపబడెను. ప్రభుత్వమువారు ఈ ప్రాథమిక విద్యావ్యయమును ప్రవేశపెట్టెదరని తెలియుచున్నది. కాని ప్రభుత్వమువారి చట్టమును ప్రవేశపెట్టుటకు ఉచితములేదని తనివిరి కాబోయిన.

నాగజిల్లానులో కర్మాగారముగలను. అచట పరిశ్రామిక విద్యాలయమును నిర్మించవలసినదని నేను ముసాను ప్రభుత్వమువారిలో చెప్పితిని. తీర్మానములందు ప్రభుత్వమువారు అనుకూలభావమును చూపినను ఆచరణలయందు ప్రభుత్వము వెనుకంజజేసిరి. డబ్బులేని చెప్పుట మాములు మాటయే. విద్యావిషయములందు అదిర కాలము ఆశ్రితమాపుట నాకు సరిగ నుండలేదు.

మదరాసు సగరశాలక చట్టములో మమ్మడియులకు తగిన పారిధినిధ్య మేర్పరచ నందులకు మాజాతిచారు చాల గినిసింపు చున్నాను మమ్మడి విషయములను తెలిసిరి.

మదరాసు కార్పొరేషను నోటిసు. (1567)

బాల్టిపురులో మురికికాలువలు కట్టు నిమిత్తము ఈనెల 10 వ తేదీ గురువారము మొదలు ముందు తెలియబరచు వరకు 1914 వ సం॥ రం మదరాసు మునిసిపల్ 111 వ ఆక్టు 240 వ సెక్షనుక్రింద వాల్ట్రాక్సు రోడ్డుకు కన్నయ్యనాయుడు విడికి మధ్యనుండు పెద్దనాయకా విధిలో బండ్లు రాకపోకలనుండి ప్రస్తుతము కొంతకాలము వరకు మూసివేయబడును.

మునిసిపలు ఆఫీసు } డి. సి. మొలొవి ప్రెసిడెంటు }
స్పెషల్ కమిషన్ } డి. సి. మొలొవి ప్రెసిడెంటు }
డిపార్టుమెంటు } డి. సి. మొలొవి ప్రెసిడెంటు }
మదరాసు 8-4-19

ఫుల్లకాక్ పేనాల ధర తగ్గించబడినది.

బ్లాక్ బర్డు రూ॥ 3-8-0. స్వాక్ రూ॥ 7, హుటర్ మెక్ రూ॥ 7-8-0, హుటర్ మెక్ (స్పెషిలక సెల్ఫిస్లింగ్) రూ॥ 10-8-0, సెల్ఫాక్ 210 రూ॥ 4. అరెస్టాండ్ రూ॥ 2-1-20. (1514) గిరిబరహు, స్టేషన్స్ తిరువల్లి కే॥జి, మిద్రాను.

Punjab Legislative Council.

Final Discussion on Budget.

LAHORE, April 8.

A meeting of the Punjab Legislative Council was held on Monday morning, His Honour the Lieutenant Governor presiding. After interpellations final discussion on the budget took place. Several non-official members who spoke congratulated the Finance Member on the budget and made reference to Sir Michael O'Dwyer's administration and his impending departure. Mr. Gibson in the absence of Mr. Lumsden, Financial Secretary, replied to the criticisms briefly.

H. H. Sir Michael O'Dwyer's Speech.

His Honour Sir Michael O'Dwyer then addressed the Council this being his last speech in the Council. His Honour after referring to the budget, the economic situation, industrial progress and internal security of the province said:—The Government of this province is and will remain determined that public order which was maintained so successfully during the time of war shall not be disturbed in the time of peace. Action has therefore already been taken under the Defence of India Act against certain individuals at Lahore and Amritsar who whatever their motives were openly endeavouring to arouse public feeling against the Government. The British Government which has crushed foreign foes and quelled internal rebellion could afford to despise these agitators, but it has the duty of protecting young and ignorant whom they may incite to mischief and crime, while themselves standing aside. Therefore I take this opportunity of warning all who are connected with political movements in the province that they will be held responsible for the proper conduct of meetings which they organise, for the language used at and the consequence that follow such meetings. Subject to these provisions the Government has no desire to restrict in any way the right of public meeting, but it is a matter of common knowledge that those who organise such meetings even with quite legitimate objects often lack moral courage or authority to restrain some more violent speakers. It is also, I fear only too true that owing to wild and reckless language which a handful of noisy agitators habitually indulge in sober and reasonable men with a regard for their Lezats shrink from attending such meetings. Restraining influences are therefore either absent or are not exercised. Hence the necessity for any warning which is addressed to Press as well as to platform. I would ask in all seriousness, in this calm and reasonable atmosphere which is needed to prepare the way for constitutional reforms. It certainly is not and those who are creating that unhealthy atmosphere are deadliest enemies of the cause of reform which they propose to champion, fortunately their influence does not correspond to the noise they make. They do not speak with the voice of Punjab.

The Rowlatt Act.

Sir Michael then spoke about the Rowlatt Act and said it could only come into force on a special order of the Governor-General-in-Council and could only be applied to the parts of country where anarchical and revolutionary movements existed and was only concerned with certain scheduled offences. It conferred on Police no power of arbitrary arrest, search or interference. Continuing Sir Michael said the recent puerile demonstrations against Rowlatt Act in both Lahore and Amritsar would be ludicrous if they did not indicate how easily ignorant and credulous people not one in a thousand of whom knows anything of the measure could be misled. Those who want only to mislead them incur a serious responsibility. I would remind you of President Lincoln's famous saying:—"You can if you are very clever and very unscrupulous mislead all people for some time and some people for all time, but you cannot mislead all people for all the time. Those who appeal to passion and ignorance rather than to reason have a day of reckoning in store for them."

Constitutional Reform.

Sir Michael then referred to constitutional reforms and coming to the war said:—We can claim to have raised about 300,000 combatants during the four years of the war or more than half the total raised in the Indian Empire excluding of course the splendid contribution from our gallant neighbours and Allies in Nepal. In concluding his speech Sir Michael O'Dwyer said:

Gentlemen, I have often been criticized for dwelling on the achievements of the Punjab in season and out of season but my pride on the province is based on no narrow parochial spirit. I have spent 15 years away from it during which I have seen many other parts of India. I might indeed say much I have seen and known cities, known men and manners, climates, Councils Governments but nowhere did I find the same qualities as Punjab can show. From Princes palace down to peasants hut I found I could meet Punjab, whatever his class or condition as man to man without suspicion or mistrust, I found him in mass loyal but not subservient, brave but not boastful, enterprising but not visionary, progressive but not pursuing false ideals or mistaking shadow for substance. These are the qualities which have made Punjab among the provinces of India the best honoured of them all and these are qualities which combined with the moral courage that will be so essential in times before you will keep Punjab in vanguard of progress and prosperity.

The Orient Liner "Ormonde" with over nine hundred passengers sailed at 6-30 p.m. on 8th evening for England. Among the passengers were Lord Montagu of Boileau, Sir Claude and Lady Hill, Justice Beauchcroft, Lord Bishop of Bombay and Mrs. Palmer, Mr. P. R. Cadell, Mr. Sadler, President and other members of the Calcutta University Commission, Mr. K. C. Roy and Mr. H. N. Samarth.

The passenger list of steamer "Ormonde" which sailed on 8th evening is the biggest ever printed in Bombay newspapers for one steamer, and passengers are more numerous than have ever sailed from the port in one ship. The "Ormonde" lay alongside the new deep water mole to receive her human freight and special arrangements were made to carry out medical inspection of such a large crowd. A noteworthy feature of the day was the arrival on the pier along side the steamer of the special boat train by B. B. and C. I. Railway from Punjab and Northern India. She left Delhi at 8-30 on Monday morning. The "Ormonde" carries a large number of Bombay people including Lord Bishop.

Allied Troops in North Russia.

Serious Situation.

LONDON, April 3.

Reuter learns that the situation of Allied troops in Murmansk is causing considerable anxiety. The relief or reinforcement is a matter of great importance. An American detachment is already proceeding to Murmansk and British troops are preparing to follow.

The Archangel Front.

On the Archangel front it is expected that Bolsheviks will shortly make a determined effort to push the Allies into sea during the next two months, while Allies are still isolated by ice. The enemy has very superior forces and thawing of their portion of the river a Dwina before the Allied portion of the river will greatly assist them.

A Hard Task.

The Allied troops are likely therefore to have a hard time and absolute necessity for reinforcing or believing them as early as possible is emphasised, obviously Murmansk which is a warm water port cannot be evacuated until Allies have withdrawn from Archangel.

The situation compares somewhat with that of Kut, but relief of troops in North is far more important. Highest opinion is entertained of the General Officer Commanding General Ironside who is indefatigable interest in various Allied forces is having most beneficial effect.

General Iron Side.

His Wonderful Abilities.

London, April 3.

General Ironside the General Officer Commanding Allied troops in North Russia is described in authoritative Military Circles as a man of wonderful energy and initiative who has travelled all over the world. He is a man of Lord Kitchener type, six feet four inches high and weighing seventeen stone. He went through German Herero campaign as an ox-wagon driver. He now spends the whole days and nights visiting various parts of the front on sledge, encouraging and cheering up troops.

Bolshevism in N. Russia.

Position of the Allies.

LONDON, April 3.

Sir Ernest Shackleton has returned from Murmansk and Archangel. In an interview with Reuter, he said the position of the Allied northern forces was undoubtedly an anxious one. The Bolsheviks were well equipped and well organised. They were ably led and largely outnumbered the Allies. Hence both the Murmansk and Archangel fronts were in danger. It was not merely a question of saving our own troops, for half a million people had thrown in their lot with us. They were originally anti-German and now were anti-Bolshevik. Consequently there was moral obligation to take action. An announcement to that effect would be a spear point thrust at the heart of Bolshevism and an incentive to Russian mobilisation. Sir Ernest Shackleton was confident that sufficient volunteers could be obtained to meet the situation. He declared that the British did not yet realise what was at stake if the peril was not instantly grappled with whereas a three months' campaign by a volunteer army would break the Bolshevik monster which was becoming far worse than German militarism.

Allied Policy Towards Russia.

To be Settled Soon.

London, April 4.

It is urged that the peril of troops in North Russia is the reason why the Peace Conference must settle its policy towards Russia without delay. It is emphasised that no steps must be neglected to relieve that force.

Obituary.

LONDON, April 1.

The death is announced of Major General F. H. Drummond. The death is announced of Brigadier General E. R. Courtenay.

Cooch Behar Maharajah.

LONDON, April 1.

The Maharajah of Cooch Behar and party have arrived in London from India.

H. H. the Aga Khan.

LONDON, April 1.—H. H. the Aga Khan has gone to Paris.

Silver for India.

LONDON, April 1.

NEW YORK:—Two million dollars of silver have been shipped to India.

Bengal Council Meeting.

Village Self-Government Bill.

CALCUTTA, April 8.

The Bengal Legislative Council reassembling this morning disposed of 73 further amendments to the Bengal village Self-Government Bill. There are still 78 amendments which will be taken up at to-morrow's sitting of the Council.

Tilak Fund.

40 Thousand Subscribed.

BOMBAY, April 7.

The fund which is being raised for meeting the expenses of Mr. Tilak's case against Sir Valentine Chirol, now amounts to rupees forty thousand.

The Bolshevik Regime.

A White Book Published.

LONDON, April 4.

The foreign office white book contains collection of British Official and other reports covering Bolshevik regime from summer of 1918 to the present date, issued in accordance with the decision of the war cabinet last January. The white book is an appalling story of atrocities and misery. The memorandum of a British subject who left Moscow in December says that thousands of inhabitants had been shot but that lately victims had been hung. He mentions that 150 Russian officers had been taken prisoners at Pakoff and Sawn in pieces by Mongolian soldiers. The British Consul at Ekaterinburg on January 13th reports that hundreds of civilians were murdered in Ural Towns. Captured officers had their shoulderstraps nailed to their shoulders. Some civilians had their eyes gouged out. Others noses were cut off and others again were dipped in rivers till frozen to death.

[Wholesale Arrests.]

The Dutch Minister at Petrograd did his utmost to succour British and other Allied prisoners who were arrested wholesale in Moscow in panic. Following the attempt to assassinate M. Lenin he repeatedly interviewed M. Tchitcherine who was impressed with England's power saying that time would come when Soviet Authorities must pay individually for the acts of terrorism but it was impossible to obtain definite promises from M. Tchitcherine regarding the fate of the British subjects.

Hopeless Economic Situation.

An appreciation of the economic situation compiled from statistics in possession of British Government concludes measures of Bolsheviks can only end in bankruptcy though the resources of the Country are such that there is still scope for continuance of Bolshevik rule. Nevertheless the position of Agriculture is monthly growing more acute and eventually seed grain must be consumed and food stocks and livestock be exhausted.

Facilities for Higher Education.

To Officers & Men of British Nationality.

London, April 4.

The Press Bureau announces that officers and men of British Nationality, ordinarily domiciled overseas but serving in United Kingdom forces, will be eligible for Home Government facilities for higher education in Universities or Agriculture Offices and Works. A limited number ordinarily domiciled in United Kingdom will be assisted in their courses in Dominion and Overseas. The Board of Education's portion of scheme enables qualified Overseas ex-service officers and men to pursue the course equal to University Standard in United Kingdom while others ordinarily domiciled in United Kingdom will be assisted in their studies at Overseas Universities or in exceptional circumstances at Foreign Universities.

Enemy Repatriation Bill

Second Reading Moved.

LONDON, April 1.

CAPETOWN:—In the House of Assembly Sir Thomas Watt, moving the second reading of the Enemy's Repatriation and Denaturalisation Bill stated that the Bill provided for the repatriation of 584 interned enemy subjects, who desired to return to their country, 444 enemy subjects who had not acquired domicile in South Africa, and 150 Germans who had displayed such hostilities during the war as to be a danger to the peace of the Union. All the last-named cases would be investigated by a board. The Bill further empowered the Government to revoke letters of naturalisation granted to enemy subjects, who so desired or who were a danger to the State. One thousand two hundred and four enemy aliens, including women and children, would be repatriated voluntarily and 150 compulsorily. The question of the entry of the Germans into South Africa could not be dealt with until peace was signed.

Indian Army Honours.

LONDON, April 1.

The "Gazette" contains the following Honours conferred on officers of the Indian Army:—The King of Italy has conferred the Order of St. Maurice and St. Lazarus on Col. R. A. Steel (Officer), Order of the Crown of Italy (Grand Officer) on Sir John Cowans, and the Order of the Crown of Italy (Officer) on Lieut.-Col. C. H. Alexander.

Burma Rice Market.

RANGOON, April 8.

The ricemarket is again dull and featureless, big mills doing no business. Small mills quality were offered at Rs. 345, buyers Rs. 342-8 Meedon at Rs. 342-8, buyers Rs. 340 2/300 bags of Kankmidongan were sold at Rs. 335, for April, and 4000 bags ran Sein at Rs. 335, for April, 10,000 bags specials at Rs. 330-331 for April and 15,000 at Rs. 334-335 for May. These were the only speculative bargains. Sales of 60,000 bags Meedon by Chinese millers at Rs. 337-8 to Rs. 342-8 are reported.

The Deputy Food Stuffs Commissioner has received intimation from the Director of Civil Supplies, Bombay, that March sales of rice will not be recognised in future.

BOMBAY, April 8.

The sailing of the homeward English mail steamer "Norman" has been postponed till noon on Monday, the 13th instant.

Mail steamer "Somali" sailed on 6th instant with homeward mails and passengers.

The Satyagraha Day.

Peshawar.

PESHAWAR, April 7. At a public meeting held yesterday resolutions protesting against the passing of Rowlett Act and approving the attitude of Indian Members of the Imperial Legislative Council were passed.

Sales of Proscribed Leaflets, Fancy Prices Offered.

BOMBAY, April 8. Leading Satyagrahis are themselves selling reprints of proscribed leaflets to-day all over the city. Buyers have to pay a minimum of two annas but many have bought these leaflets at fancy prices. Mr. Jamnadas Dwarakadas was seen selling copies near the stock exchange at noon to-day and many copies were bought at Rs. 5 and Rs. 10. Similar sales are reported at Ahmedabad.

A New W. D. Division.

BANGALORE, April 7. The Government of Mysore has sanctioned the establishment of a special temporary division of the P.W.D., known as "Gauging and Regulation Division" with headquarters at Mysore at a cost estimated to be Rs. 52,000 nearly per annum. It is stated that to give effect to the rules of regulation framed under the terms of the award of the Cauvery Arbitration Committee joint observations have been conducted for the past four years by Madras and Mysore, of the discharge at the upper anicut (Trichinopoly) and Krishnarajasagara. The object aimed at is to determine the exact proportion between the flow at Krishnarajasagara and that at the upper anicut and to fix the proportionate factor for calculating the discharge due to Madras from the Kanniambari catchment for the various stages of the river flow. In order to calculate the results of the observations made during the past years and to prepare the velocity and discharge curves as also to conduct further observations and determine the transmission loss for representative sections of the river Cauvery, such as (a) Mysore catchment up to Sivasamudram, (b) the hilly catchment between Sivasamudram and Bhavanji, (c) the sandy bed between Bhavanji and the upper anicut, the Chief Engineer of the Cauvery Valley Irrigation has proposed the formation of a special temporary division for a period of two years.

The Chief Electrical Engineer to the Mysore Government has submitted a scheme for the foreign training of six officers and four graduates for appointment in the Mysore electrical department at a cost of Rs. 1,30,000 or Rs. 18,600 per annum. The Government have sanctioned the scheme which they remark is eminently practical and useful.

War Decorations.

SIMLA, April 8. A "Gazette of India Extraordinary" issued to-day notifies the following Indian decorations in recognition of good work in connection with recruitment for the Indian Army, or of good services rendered during the war.

To be Khau Bahadur.

Rissalder Ahmad Khan, of Sarai Saleh District, Frontier Province; Khan Sahib Sher Baz Khan, Sub Assistant Surgeon Mansabara, Hazara District, Frontier Province; Khan Sahib Sandullah Umazai, Extra Assistant Commissioner, Peshawar District; Khan Habib Hamidullah Khan of Toru, Extra Assistant Commissioner Peshawar District; Khan Sahib Abdur Rahim Khan Kundi, Barrister-at-Law, of Gulistan, Dera Ismail Khan District; Khan Sahib Subedar Major Taj Mahammad Khan, of Marghuz, Peshawar District; Khan Sahib Ghulam Sarwar Khan Municipal Commissioner, Peshawar.

To be Rai Bahadur.

Rai Sahib Bhai Makha Singh, of Kohat, Frontier Province.

To be Khan Sahib.

Muhammad Akbar Khan Jadun, of Banda Pir Khan, Hazara District, Frontier Province; Abdul Akbar Khan Dadazai, Zaildar of Babozai, Peshawar District, Frontier Province; Honorary Captain Mir Jafar Khan, A. D. O. to the Commander-in-Chief; Wasi Jan Khan Kalil, Zaildar of Kasur Dheri, Peshawar District, Frontier Province; Ghulam Isaidar Khan of Bazar, Bannu District, Frontier Province; Sheikh Mahbub Ali, of Sheikhan, Peshawar District, Frontier Province.

To be Rai Sahib.

Lala Jai Ram Shah, of Manshree, Hazara District, Frontier Province; Bhai Hira Singh, Honorary Magistrate of Hoti, Peshawar District, Frontier Province; Raza Sankari of Mardan, Peshawar District, Frontier Province; Chaudhri Harnam Singh, Honorary Magistrate and Municipal Commissioner of Bannu, Frontier Province; Chaudhri Das Ram, Municipal Commissioner of Bannu, Frontier Province; Chaudhri Kishenchand, Honorary Magistrate and Municipal Commissioner of Dera Ismail Khan, Frontier Province.

Absorption of Silver.

Communique by Currency Controller.

CALCUTTA, April 8. A communique issued by the Controller of Currency states that the absorption of whole and half rupees during the financial year ended 31st March 1919 amounted roughly to forty three cores ninety five lakhs.

S. S. "Mar Turm" homewards bound arrived at Suez on the 5th instant.

Fodder Situation in Sukur District, One Lakh Sanctioned.

KARACHI, April 8. The fodder situation has recently become critical in parts of Sukur district and the Commissioner in Sind is arranging to take over from military authorities in Karachi two thousand tons of Bhusa for sale to cattle owners at reduced prices. A grant of one lakh of rupees has been sanctioned to cover the anticipated loss.

The Eastern Telegraph Company reports that communications between Alexandria and Suez has now been restored and delays on cables are now considerably reduced.

With a view to develop the suburbs of Bombay the Bombay Corporation has sanctioned a supply of ten thousand gallons per day of water from its Tulsi Lake to Salsette area.

Latest Telegrams.

LONDON, April 4. A British North Russia Communique says:—Four times on March 31st Bolsheviks strongly attacked us eastward of Bolsheozetki and again next morning. All attacks were repulsed and we took prisoners, including a regimental commissary who stated that these attacks were intended to be decisive.

LONDON, April 6. A British North Russia communique says:—After night of bombardment, the enemy on the morning of fifth attacked our positions near Shredmerhega. The attack was repulsed with heavy enemy loss and we took one hundred prisoners, including a Bolshevik battalion commander. We sustained no casualties.

LONDON, April 7. The war office states that according to later information from Murmansk, immediate the danger of Finnish-Karelian rising has been averted.

LONDON, April 7. A British Communique from Murmansk dated 5th says:—There is improvement in state of affairs at Kandalaksha, announcements that reinforcements are enroute and that other military preparations are being made, has overawed the leaders of Finns Karelians and Bolsheviks who were planning a rising on a large scale. The leaders of Finnish Legion have signed an agreement to comply in future with the wishes of the General Officer commanding.

Retrial of Maclarran.

ALLAHABAD, April 9. Retrial of Maclarran and two drivers of the ekka corps Jabulpur of robbery commenced to-day at the Allahabad High Court and a fresh jury. Accused pleaded not guilty and are being defended by Messrs. A. S. Osborn and Iqbal Akbar Peshabi. The villager whose house was robbed deposed to the facts as before. The trial is proceeding.

ఇండియన్ బ్యాంకు

కార్యదర్శి గారందేసిన మార్చి నెల లెక్కలు

వ్యయము	రూ.
చెల్లించబడిన మూలధనము	1000000-0-0
రిజర్వ్ ఫండు	850000-0-0
డిపాజిట్లు	4628605-14-7
బిల్లులు	87949-0-8
విల్లరలు	84044-18-4
మొత్తము	6145599-12-7
ఆదాయము	రూ.
వెల్లుబడి	5156025-18-8
బ్యాంకి ఆదాయము	122858-14-7
కట్టడములు వడ్డీ రాసులు	18554-5-9
వసూలుబిల్లులు	87949-0-8
విల్లరలు	82000-8-9
నిజావధనము	788716-6-7
మొత్తము	6145599-12-7

బెన్గల్ పోలీస్ సమావేశ జయంతి:—కడపనగరమందలి "బెన్గల్ పోలీస్ సమావేశ సమాజమువారిచే" ఈ నెల 6 వ తేది ఆదివారము జరుపబడినది. ఈ సభకు మ.-రా.-శ్రీ, నాగభూడి కుప్పసామయ్య గారు ప్రధానాధిపత్యమును వహించిరి. ఉదయము పొరల్లెరును స్వాగతముచేసి శ్రీమదాంధ్ర భాగవతమును నిర్వచించి పోలీస్ గారి ఛాయాపటమును భద్రదంతా కళమువై నూరించిరి. ప్రార్థనాకాలాత్పరము వార్షికాచార కమి యొప్పెను. మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు సభాభవనమున సభ్యులను పానకము సమర్పించబడియె. 4 గంటలకు సభ యారంభమై శ్రీ శ్రీ నమో గావింపబడియె. పద్మ యల న మ.-రా.-శ్రీ. జయ రామచంద్రులు విడి ఎత్తడి గారు నాగభూడి గారి జయించిరి. స్వాగతాత్పరమును బ్ర. శ్రీ శేషాద్రిశర్మగారు చదివరి. కడపయందలి కవులను స్వాగతము వారి గ్రంథములను స్వాగతము బ్ర. శ్రీ జనమంచి వేంకట సుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు పఠ్యవించిరి. మ.-రా.-శ్రీ. వారిని కొలను సుబ్బరావుగారు పోలీస్ గారు స్వాగతము బ్రహ్మసమితియగు నుపన్యసించిరి. బాలారకు భాగవతకథనమునకు బహుమానముగా శ్రీమదాంధ్ర భాగవత మొసంగబడినది. వక్తృత్వపరీక్ష 8 వ తేది మంగళవారము సాయంత్రము జరుపబడినది.—పురబాసి.

ఆంధ్రదేశవార్తలు

గుంటూరు ఆస్తి దాన సమాజము:—కడపనగరమందలి నెలొకరు వలకు ఈ సమాజమువారి కరపన మూలము సంతర్పణలు, రి. కి-185 మంది బీదలకు భోజన మొసంగబడినది. అని కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

తెనాలి తాలూకా, ఈ మనిషుడు శ్రీయుత కోన వేంకటరాయశర్మగారు నాలుగురోజులనుండి "నాటియంద్య-భక్తి-ఆత్మసామ్రాజ్యము" మున్నగు విషయములను స్వార్థ భావ గర్భితముగ, నవంజనముగ నుపన్యసించిరి.

శ్రీ భారతీ పుస్తకభాండాగార ప్రథమవార్షికోత్సవము:—ఈ మహోత్సవము జరుపుటకు గాను, 12-4-19 తేది వారము సాయంత్రము 4-30 గంటలకు స్కూలుభవనమున నొకసభ చేయబడినది. తత్సభకు కవిరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు అధ్యక్షాధిపత్యమును వహింప నంగీకరించిరి. అనిమాధవరమునుండి కార్యదర్శులు వ్రాయుచున్నాడు.

యువజనసంఘము-భర్తృవరము:—ఆదివారమున నుండి సంఘము బ్రహ్మశ్రీ నాటి రామచంద్రరావుగారి యాజమాన్యమున కూడినది. శ్రీమంత్ బి. ఎస్. వేంకటపెరుమాళ్ నాయుడు (తనానీల్ వార్) వారు మున్నగు ప్రముఖులు సభ నలంకరించి భగవద్ప్రార్థనా గీతము, గత సభా పుష్పాంశము, దీనిన విమర్శించు సుబ్బరావు గారును వందానము వేంకట రామయ్యగారును వ.-నంజుండప్పగారు నుపన్యసించిరి. అని కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

మాదన మధ్యమత సమ్మేళనము:—ఈ సమ్మేళనము తామసాగరం శ్రీనివాసరావుగారును, వారివాణం నానుమంతా చార్లు, అంతాపురం వరంగరావుగారు, శ్రీమంత్రాలయము దగ్గరనుండు కుంగడ (అనుయంత్రాలయము)కు ఆహ్వానము చేసి మైసూరుయిలాకా రిజిస్ట్రేషన్ ప్రయంజనీయరగు రాజసభా భూమిని కర్నూరు శ్రీనివాసరావుగారు బి. ఏ. బి. సి. ఇ. ఎల్. సి. ఇ. వీరి యాజమాన్యముక్రింద వైది వివరించిన ప్రశ్న కేసునుండు యానెల 19, 20, 21-వ తేదీలందు జరుపబడును. మధ్యమతస్థులందఱును వచ్చి అచట జరుగు కార్యక్రమము నందు పాలుగొని సభను జయప్రదము నొనరింపవలయును. అందఱకు అనుకూలముగ నుండుటకై యాప్తర సెలవులతో ఏర్పాటు చేయబడినది. కనుక మధ్యమతస్థులందఱును దయతో వచ్చెదరుగాక. వివరము తెలియగోరువారు బల్లారి ఎస్. పూర్ణప్రజ్ఞరావు ఎమ్. ఏ. బి. ఎల్. గారికి వ్రాసిన బడయ గలుగుదురు. అని ఒక విశేషర వ్రాయుచున్నాడు.

నాల్గవ కృష్ణామండల గ్రంథాలయసభ:—ఈ నెల 3 తేదీని సాంఘిక సేవాసమాజయందీరమున, కృష్ణామండల సభ తోడ జరుగవచ్చు నాల్గవ గ్రంథాలయసభకు సన్మానసంఘ మేర్పరచబడినది. శ్రీ శల్లాద్రుగడ చలపతి శర్మగారు సన్మాన సంఘాధ్యక్షులుగను, ఎర్నూరు-దెంతాలూకానుండిగి గ్రంథాలయోద్యమాభిమానులు సభ్యులుగను, క్రింద ప్రయంజనీయరైన నామములు గలవారు 4 గురు కార్యదర్శులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. ఈ సభ 20-4-19 తేదీని ఉదయము జరుగుటకు శ్రీ మైలవరం రాజనాథ అధికత్యము వహించుటకు తీర్మానించబడినది. కావున కృష్ణామండలమందలి గ్రంథాలయ ప్రతి నిధులు, అభిమానులు, సభకు విచ్చేసి; గ్రంథాలయోద్యమమును అలరించు పార్థింపుచున్నారము.—ఆయ్యంకి వేంకట రమణయ్య, మల్లెపూడి వేంకటనారాయణమూర్తి, రెబ్బా ప్రహ్లాదమండేవరశర్మ, తంగిరాల వేంకటరమణమూర్తి, కార్యదర్శులు.

ఉచితఆయుర్వేద చికిత్సాలయము, నల్లూరు:—నల్లూరు పురములోని కలవల కణ్ణకశ్రేణి, రామానుజము శ్రేణి గార్ల ఉచిత ఆయుర్వేద చికిత్సాలయమున శ్రీ సంవత్సరము మార్చి నెలలో 8610 మంది రోగులుబద్ధిరి. ఫిబ్రవరి నెలలో 5950 మంది గలరు. ఇందులో 8542 శ్రాత్తరోగులు గలరు. వీరిలో 8423 మంది పురుషులును, 1547, స్త్రీలును, 1840 బాలయగు గలరు. దినమునకు సుమారు 218 మంది చికిత్సాలయమునకు వచ్చుచుండిరి. శ్రాత్తవారు 114 గురుకు, ప్రాతవారు 109 గురుకు సగుటుమీద వచ్చుచుండిరి.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన.

ఎలిమెంటరీ స్కూలు - బాలపాఠశాల; చిల్డ్రన్, కాన్స్ట్రక్టివ్, గారి పద్ధతులు, కోర్సులవల్లని లాభంజేకము: - ప్రకటింపలేనంతలకు చింతించువాడు - సంపాదకుడు.

I

13-వ గోదావరి మండలసభ-తుని

అయ్యో, ఈ గోదావరి మండలసభ యీ సంవత్సరము తునిపట్టణమున జయంతి రామయ్యపంతులు (రిటైర్డ్ డిప్యూటీ కలెక్టరు) గారి యాధిపత్యమున జరపబడుట కేర్పరచబడినదని ప్రతికాముఖుల నదిగొక తెలియబరచబడినది. ఈ సభ యీ నెల 17 తేదీ గురువారం ఆపరాహ్నమున 2-30 గం కారంభము చేయబడి 19 వ తేదీ శనివారము ఉదయమున 10 గంటలకు ముగింపు చేయబడును. కాబట్టి ఈ జిల్లాలోని తాలూకా సంఘములకు, రాజకీయ వ్యవహార విషయమై పనిచేయు నితరసంఘములకు సభలకు ఈ సభకు వారివారి ప్రతినిధులకు క్లర్కుల సేవలొని వారి పేర్లను ఈ నెల 15 వ తేదీలోగా సన్మానసంఘ కార్యదర్శిగారికి తెలియజేయ గోరుచున్నాను. ప్రతినిధుల సభారముగా నాదరించుటకు తగిన యేర్పాటులు చేయబడుచున్నవి.

తుని దేవులకల్లి లక్ష్మీవతిశాస్త్రి 7-4-19 కార్యదర్శి.

II

కిరసనాయిల్ కలెక్టు.

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకుడు:

అయ్యో, మా ఆవులగ్రామంలోని మట్టుప్రక్కల పల్లెలలోని ధనికులు దరిద్రులు వీరువారనక ప్రజలెల్లరును కిరసనాయిలుకై పడెడుబాధకు మితిలేదు. దొరతరచువారు దేశాను యేర్పాటు ఏజెంట్లను నియమించినను లంచములపై లంచములు సమయోజ్ఞాత్మక విజెంట్లకు పోలీసువారికి ఇచ్చు కొనలేక విసిగిపోవుచున్నాను. నుమారు నెలలొజ్జలక్రిందట నేను తాడికర్తికి కిరసనాయిలుకువల్లి అమెరికములగు ఆగ చాట్లకు లోనై చివరకు మూడురూపాయలపై ముగిసిదిచ్చి, చచ్చునక్కను పోలీసువారికి ప్రత్యేకముగ 2 రూపాయలను లంచముచ్చుకొని కొంత ఖేదముకి ప్రళయమైనది. మాకు కలెక్టరుఆఫీసు వీటి కహాళియదారు ఆఫీసుల మిక్కిలి సమూహ గ్రామములలో నున్నను ఇట్టి కుట్రల బడకునివచ్చుచున్నది. కావున గవర్నమెంటువారు ఇంతకువేల ఈ కుట్రసంఘము తొలగించి యుద్ధరించెదరని మొజ వెట్టుచున్నాము.

ఆవుల, 4-4-19 అవధానం శేషయ్య.

III

ఫార్మెట్ రిజిస్ట్రేషన్లని నష్టము.

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకుడు:

అయ్యో, మా గ్రామమునకు పడమరదిశనున్న ఎఱ్ఱబండ కల కొండను పార్మెట్లవారు రిజిస్ట్రేషన్ చేర్చి 20,80 సంవత్సరములు కావచ్చుచున్నది. ఈ కొండపైని రిజిస్ట్రేషన్ చేయుటకు తగినంతగా మంచిచెట్టుగాని గడ్డిగాని నీళ్లుగాని ఉండుటలేదు. కాని రేంజర్లు డిప్టీ రేంజర్లు గార్డెర్లు మొదలగువారి యుద్ధాగ ప్రాప్తికాములను వీలుకలిగినది. రాజరాను ఇయమాలమున సమీపవర్తులగు ప్రజల కుట్రకములకు బాధ పాటియుట మితి మీరుచున్నది. మా మొట్టలకు ఎన్నిమాటలు గవర్నమెంటు గారికి తెలియబరచినను, లక్షలకొలది కర్షువెట్టిపందలకొట్టి సర్దుకు ప్రభుత్వముచేయ యాధాన్యనిర్ణయమున కేర్పాటుచేసి నను సజ్జియేగాని పుష్టిలేదయ్యెను, ప్రజా ప్రతినిధులగువారు చిరుగులకాసింది ఈ విషయమును కలెక్షరు, కట్టుటకు గుడ్డ యను తినుటకు తిండియునులేని వీరజనులు మొదలకొని పెద్దపెద్దకుటుంబముల వారికలెక్షన్ - నానాబాధలను, కలరా ప్లేగునున్నగు మహామార్గజ్వరములు, సహజముగు దరిద్రజ్వరము ఎదుర్కొని ప్రతిదినమును పోరాడవలసిన ఈ ప్రజలకు దయాశువులగు గౌరవనీయులగు ప్రభుత్వవైద్యులకు దయాచూచి రైతుల మొజ లాబింది వెంటనే మాన్యుటకైకముగా కట్టి యిచ్చు పుల్లరిని ఎఱువుతనను ఎప్పటియట్లు క్రిమిమితముగా నుంచునట్లు ప్రభుత్వమువారికి ప్రార్థించుచున్నాను.

అవును, 4-4-19. అవధానం శేషయ్య.

IV

ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకుడు:

అయ్యో, మొన్న కుక్కవారము నాటి ప్రతికయందు ఆంధ్రప్రతికాసంపాదకుడు గురించి మీ స్వగీయ విలేఖకుని యొద్దనుండి వచ్చినలేఖకు ప్రయత్నించి చూస్తారు. మీ స్వగీయ విలేఖకుకు ఆగుటపల్లి నానాబాధలవల్ల గ్రామీణ సంకతులకు ఎంత గణ్యత నియ్యవలసి యున్నదో తెలియ జెప్ప వా బాధ్యత ఆయియున్నది. కారణమేమన ఆలేఖకుడు నావిషయమై గూడ వారు (నాన యుండుటయే. వీరును నేనును కృష్ణాత్రీక ఆఫీసులో రెండుమాస పర్యాయములు కలిసి మాట్లాడుట తలపెట్టించినది. ఆంధ్రప్రతికాధిపతులు తమ్ము ఆంధ్రప్రతికాధిపతి కళాశాల వ్యవహారములకు గురించి వ్రాయుచున్న కొరినియు, వారి కోరికపై నొకలేఖ వ్రాయ సంకతులను కనుగొను చున్నాననియు గూడ నాతో చెప్పియుండిరి. వీరితో నేనే సంకతియు చెప్పవలయు కొనలేదు. ఆగుటపల్లి నారాను యిరావు గారు ప్రిన్సిపలు ఆంధ్రప్రతికాధిపతి కళాశాలలో పనిచేయుట ఆటంకంకా, ఇరుపక్షముల వారును పత్రికలకు వ్రాయుచుండగా మధ్య వారు జోక్యము చేసికొనుట నాకిష్టములేదు. అంతిమగాక యీ విధముగా మధ్య వారు వచ్చి ఏజేవో కొన్ని పత్రికలు ఆడిగి, జవాబులకు యిచ్చును కచ్చిరటల అర్థము చేసికొని పూర్వ పర సంవత్సరపు లేక వివరిత అర్థములకు కచ్చుకట్టు వ్రాయుటయు, ఇరుగుమొగు ననియు ఇట్టిని ఆ నేక ఆరవాణముల కారణమున ననియు, నాకు భయమందుట లేక వీరికి ఏమి చెప్పవలయు నాకిష్టము లేక పోయినది. నేను మీతో ఏమియు చెప్పవలయులేదని లేదని కూడ వారికి నూచనలను కనపర్చితిని. కలిసికొని పత్రికెల్ల నన్ను గుచ్చిగుచ్చి అడుగుటలేక, ఇంకవ పూర్వము కూడ కొద్దిసరి చదు ముండుటచే వేళాకోళుగా జనాబు చెప్పితిని. జవాబు నియ్యవలయు కొనక వంకరటింకరగా నిచ్చిన జవాబులకు ఆ నలు సంకతులకు వ్రాయుటయు, ఏ ధ్వనితో ఆ జవాబులను నిచ్చితిరో అది పోలీసులకు తన అకరములకు అనుకూలముగా మాటలను కూర్చుటయు నా గానున రావుగా రంతటి వారికి తగిన నని నాదు. తన మూడవ ప్రశ్నకు యిట్లు జవాబు నిచ్చితినిని వ్రాసిరి. "యిష్టములేక మానరాదు" జవాబు చెప్పటకు యిష్టములేని చుట్టి చెప్ప జవాబుకాదా యిది. ఇంతమాత్రము నారాయణరావుగారు వ్రాసిన లేక పోయినందులకు ఏ

చారించు చున్నాను. చివర ప్రశ్నలు వీర వ్రాయుటకు ప్రకృతిమే నాకు తెలియలేదు. కృష్ణాత్రీకలో భో. నీచాగా మయ్యగారు వ్రాసిన లేఖను బట్టి కలిగిన సంభాషణ ప్రశ్నకము వీరితో జరిగిన సంభాషణ కూడ కాదే. సంవత్సరములూ ది విచారింపకయే నా విలేఖకులు యిట్లు వ్రాయ సాహసించుట! ఈ ప్రశ్న లన్నియు ఒక్కసారిగా నన్నడిగిన వేళా? ఆ రమరనే ఆడిగి యుండిరా? ప్రతికలో ప్రయోచించుటకై ఆ యుచున్నానని చెప్పియే నా నన్నడిగిన? ప్రతికా విలేఖకుని చువ్వనయ్యెన పాటిందిరా?

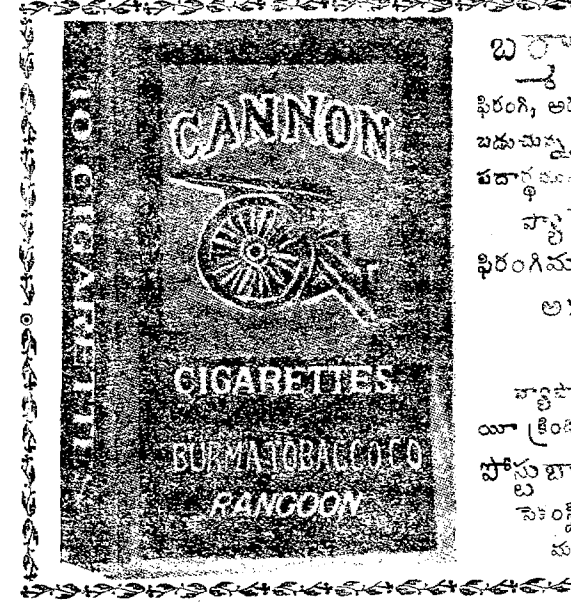
బుక్క-కట్టుం నరసింహాచారి బి. ఏ.

జాతీయవిద్యవారము.

గోవిందప్పనాయకవిధిలో నల్లా సాందర్యములురంగు.

- ఏప్రిలు 6వ తేదీ నుండి 14 వ తేదీవరకు ప్రసిద్ధిచెందిన పర్లవారిచే 9 నాటకములు గావింపబడును.
9వ తేదీ బుర్రవాగు కళివిలాస సభవారిచే 'ఫాల్ ఆఫ్ నిజాయకర్' నాటకము తెలుగుభాషలోను,
10-వ తేదీ గురువారము జరుగు నాటకము తరువార తెలుగుబడును.
11-వ తేదీ కుక్కవారము పేక్సియర్ క్లబ్బువారిచే 'మాల్కెట్' నాటకము ఇంగ్లీషు భాషలోను.
12-వ తేదీ శనివారము క్రిష్ణవిలాస సభవారిచే సావిత్రి నాటకము తెలుగుభాషలోను.
13-వ తేదీ ఆదివారము నిట్టి ఎక్స్‌పోజేషన్ క్లబ్బువారిచే 'హాప్‌లెట్' నాటకము ఆరంభింపబడును.
14-వ తేదీ సోమవారము గణపతివిలాస సభవారిచే వి ఆఫ్ లవ్ అను ఆరంభాటకమును ప్రదర్శించబడును.

ప్రవేశకట్టుములు.
ప్రతిదినమునకు 9 దినములకు
రిజిస్ట్రేషన్ రు 8 రు 15
ముద్రీకరగతి రు 2 రు 10
రెండవరగతి రు 1 రు 5
కాలరి ఆ 8 రు 3
10-వ తేదీ నాడు మాత్రము విద్యప్రదర్శనము సాయం 5 గ 30 నిమిషములకు ప్రారంభించబడును. మిగతాన్ని ప్రదర్శనములు ప్రతిదినము రాత్రి 9 గ 30 నిమిషములకు ప్రారంభించబడును.

బర్రాటువాకో కంపెనీవారి సిగరెట్లు
ఫిరంగి, అడక త్రిక మార్కుల సిగరెట్లు అందజేసేవారు ప్రఖ్యాతిచెందబడుచున్నది. అందరికీ సువిశేషములు వెలుగు నిలుమించబడినవి. నేలు పదార్థముల మిశ్రయములేని చలువపడలేదని పూచీగా చెప్పగలము.
ప్యాకెట్టు 1-కి 10 సిగరెట్లు చొప్పున 50 ప్యాకెట్లు ఫిరంగిమార్కుల మాదిరి పెట్టె 1-కి రు. 4-12-0.
అడక త్రిక మార్కుల గలవి రు 3-14-0.
ప్యాకెట్ 0-9-0 ప్రత్యేకము.
వ్యాపారపు ధరలు మఱి ఇతరవిషయములు తెలియ గోరువారు యీ క్రింది విలాసినింపకు వ్రాయవలయును.
పోస్టుబాక్సు నెం 87 నాల్ వజంట్లు:
సెండ్లెట్లను వీచ, స్వామి అండుకో, మదరాసు.

ఆయుర్వేదమునకును, అంటుదురోగములకును,
కాని, నీవు
నైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి (1045)
కలరా, ప్లేగు, ఇకల్లు ముంబా రోగములకు ముందు పోషణములు, నిజజీవితంలో నీ కట్టి భయమును లేక సురక్షితముగా నుండగలవు. శ్రేష్ఠమైనది, వాక్తవని. కొన్ని కొన్ని ప్రదేశములకు 100-కి 100 చూచు కేసీంబుడిరి.
కలరానుండుట పెట్టు 1-కి రు 0-12-0
ప్లేగు " (వెన్నది) " 1-12-0
" " (చిన్నది) " 1-2-0
ఇకల్లుమొకామింబుకట్టు " 1-8-0
ఇంకను ప్రపంచప్రఖ్యాతివలసిన పోషణము ల నీకములు గలవు.
స్వాకింబుకట్టిభిక్కులు ప్రత్యేకము. ధరభావము చేసికొనల మదింబుగ వ్యాటూరు పంపబడును.
ఆయుర్వేదాశ్రమం, గిరి, ఆచార్యనాగి, జి.టి. మదరాసు

వల స్వల్పము!

సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే!!

గుణ మధికము!!

కలచభాషను చూచికొనిన

మోసము కలుగదు.

అమృతం

జనము

అన్ని నొప్పులకు

పరమాషధము.

తలనొప్పులమాన్మక. వాయువుపోటబాపున. పొన్నులును పొన్నుల బారదోలున. పొట్టను బోగొట్టున. ఇవి యని యననేల కలచిధమైన నొప్పులకు సంతోషింపబడితి. ఈమూలికలతో హింమాడకనుండు తయారు చేయబడు మంచిమందు. దీనిని విడదీయక అనేకము వాడుచున్నారు. గొప్పగొప్ప వారిచే వేలవేలము యోగ్యతా కరములు పొందియున్నది. అన్ని దుకాణములలోను చిక్కగలదు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, ఏనుగుజ్జి, దురద, ఉంగరములకుచుట్టు, రసికారుట, పెండ్లుకు లూడిపోవుట మొదలగు చర్మరోగములకు వాడకము చేయగలదు. రాజారాజు బొమ్మను చూచికొనుట మంచిది. వల 0-6-0 ల మాత్రమే.

మోహి నీ తైలము

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది. 5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి రూ 0-12-0.

దంత చూర్ణము

పంటసొప్పులకు దివ్యవర్ణము; నువాననగలిగియుండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు తగియున్నది. దప్పి 1-కి వల 0-2-0; 12-కి రూ 1-2-0 ల.

అమృతం జనము డిపో,

109, ప్రేమికోట్ల, హస్త, బొంబాయి. 6, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

Actina Cures Deafness.

Not merely improves the sense of hearing temporarily as do Electrophones, Ear Drums, etc., but really cures the disease permanently. The secret of Actina's success is that it removes the cause of the disease and that is where it differs from all other treatments.

The principal cause of Deafness is Catarrhal Inflammation of the throat and middle ear and until this is removed the hearing cannot be restored. The powerful vapours emanating from Actina, inhaled through the mouth and nostrils and applied to the eye, course through the delicate nerves and blood-vessels, removing Congestion, stimulating and invigorating and restoring the organs to their normal healthy activity.

Actina is the surest, simplest and most natural cure for Deafness and is just as effective in other Catarrhal diseases, such as Eye Troubles, Hay Fever, Asthma, Bronchitis, Headache, Sore Throat, Influenza, etc. Costing only Rs. 25-8 (plus postage etc.) this wonderful instrument should find a place in every home. Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing useful health advice and full Particulars of our Conditional Trial Offer, post free on request. Write to-day to Rai B. S. Bhandari, M. A., Batala. (India)

Natural Actina Treatment.

కారణం: ఇది శ్రీధర్మబోధిని అను వాడే. కుంభురూపార సంస్కృతమునకు మార్గ మిందువాదమిది. అందరూ జదివినవలయును వల 0-1-0-0 పోస్టేజీ తల. అచ్చునామకావ్యాసము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

TAKE THE OFFENSIVE AGAINST CATARRH.

Many people are inclined to neglect this disease in its early stages—don't commit such an error! Catarrh give rise to many diseases such as—Bad Sight, Deafness, Hay Fever, Asthma, Bronchitis, Sore Throat, Influenza, etc. To effectively cure Catarrhal disease you "must remove the Catarrh and that is what most remedies fail to do. The Actina Treatment gets right to the root of the trouble and the powerful vapour courses through even the minutest nerves and blood-vessels in direct contact with the affected membranes, removing the congestion, and restoring healthy circulation. Invest Rs. 25-8 (plus postage etc.) in an Actina and save specialists, fees. Valuable Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing particulars of our Conditional Trial Offer and testimonials, post free from Rai B. S. Bhandari, M. A., Batala (India). (669)

ACTINA NATURAL TREATMENT.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జి, మంచిమందు

దప్పి 1-కి అ. 6. 12-కి రూ. 2-8 10-కి రూ. 25.

అమృతం జనము డిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాసు

మోసపోకుడు

తుప్పుపట్టినయిండ్లకు చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మానబోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండా చేయనది యొక్కదేయే.

వెయిలెన్ డవ్ అందు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సాల్యూషన్."

Willes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంటెనలకు కప్పులకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా తైలుతే కంపెనీలును ముగిసివలువారు వచ్చికు వర్కువారు బాగుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుండును. రాతిబోవుటగాని కగిబోవుటగాని యిండ్లను.

వెల రూ. 56-0-0

పోస్ట్ పంజల్లు:—ది పోస్ట్ ఇండియా ఇంజనీరింగులు, లిమిటెడ్.

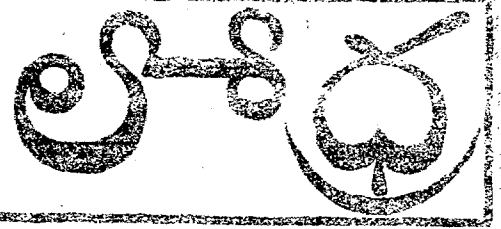
ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అందు ఇంజనీరింగు వర్కు.

లివాలపెట్టె నెం. 55కి రూ.

389

మదరాసు

వైకామోడెక్ గొరునప్పుడు ఈవత్రిక పేరుకుడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము

గర్భాశయ రోగనివారక:— శ్రీలక్ష్మి గణపతి

కుంకుల ఒహిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మెలకాత్తి గాను, తక్కువగానుపోవుట, పునుదురోగము, సంభావనీనత రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరకాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మవ్యాధులను మరుగును.

వెద్దబుడ్డి రూ 2.0-0.

చిన్నది రూ. 1-10-0

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహ (నణములు, నుఖసంకటములు, నిస్సత్తుక, కడుపులో నంట మొదలగు వ్యాధులను నివారించి కఠిరమువలన కాంతిని యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రూ 2.0-0.

చిన్నది రూ 1-10-0.

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-10-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,

88, సోలీసుకమిషనర ఆఫీసురోడ్డు, ఎస్సెంబులూ, మద్రాస్.

166

ద్రావి:— 9, బండగ వీధి, మద్రాసు.

పౌత్యపు వేంకటాచలవణితులవారి

ఆయుర్వేదియ సిద్ధాషధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరసము:—లక్ష్మీవల్లభుల క్లేశ నివారకులు.

ఈ లక్ష్మీవిలాస రసమువలన నిరోధులై యున్నారు. ఒకే యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తనయొద్ద ఉండేసేనై నకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధాషధము వేంకటేశ్వరదేవీ వామన సంగోపముగ బల్కులకు. దినజ్వరము, మాడిర బాల్మిక జ్వరములు, నవ్వి సాతము మొదలగునవి కప్పుక నివారకును. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇశాం. (594)

2. క్షీణవాన తైలం:—క్షీణ గడ్డకుడు, సంకుల నొప్పి పోవుటకును మంచిమందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇశాం.

3. కైవ్యర రాసకం:—దీనిని నేనింపింపబడినది. మాత్రమును కట్టక (కలరా) వాంతిభేది, కీళ్లభేది, అజీర్ణ భేదులు నుణము కాగలదు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇశాం.

4. బాలసుఖోదము:—బిడ్డలకు బలకారి; తియ్యింపు మందు. మందము, మలబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృశీకృతము, కడుపుబ్బిరుండుట. అకలిలేడంట్లు మొదలగునవి నుణముయొ బిడ్డలు పుష్టిగలవారగుదును. సీసా 1-కి 0-12-0, 5-కి 1 ఇశాం.

5. బోగామయపార కన్యామూర్తి:—బిడ్డలకు కడుపు

నొప్పి నుడివినవారికి, బాలింబుకు ఉత్తమ నుణకారి. మందము, పడితేలు, దగ్గు, అజీర్ణము, కీళ్ల వారిం, పొరవ్వవాముతే, నుఖబద్ధం, జ్వరం, వలీజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యొక ననేక రోగములను నుణముచేయును (801)

280 మాత్రము గల సీసా

0-4-0

8 పాము కచ్చతో 6-కి

1-8-0

"

"

12-కి 2-14-0

"

"

25-కి 5-5-0

(తరిక్షాషధముతో కూడ అనుపానము తేనెగున తంపలగును.

శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు.